

PROGRAMACIÓ DEL DEPARTAMENT DE LLENGUA CASTELLANA I LITERATURA (CURS 2015-2016)

1 Llengua i literatura castellana 1r d'ESO

1.1 Objectius

La matèria de llengua castellana i literatura de l'educació secundària obligatòria té els objectius següents:

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua castellana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua castellana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la participació en les creacions culturals.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris emprant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar així el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.
11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica.
13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.

15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, i assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.
16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).
18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua castellana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.
19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

1.2 Continguts

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

Escoltar

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Observació, reflexió, comprensió i valoració del sentit global dels debats, col·loquis i converses espontànies, de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que els regulen.

Parlar

Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció i avaluació de textos orals.

Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic: planificació del discurs, pràctiques orals formals i informals i avaluació progressiva.

Participació en debats, col·loquis i converses espontànies mitjançant l'observació i el respecte de les normes bàsiques d'interacció, intervenció i cortesia que regulen aquestes pràctiques orals.

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

Llegir

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies necessàries per a la comprensió de textos escrits.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits d'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Lectura, comprensió i interpretació de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats. Actitud progressivament crítica i reflexiva davant la lectura, n'organitza raonadament les idees, les exposa i respecta les dels altres.

Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

Escriure

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió del text. L'escriptura com a procés.

Escriptura de textos relacionats amb l'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Escriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i escriptura de textos dialogats.

Interès creixent per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge i com a forma de comunicar sentiments, experiències, coneixements i emocions.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

La paraula

Reconeixement, ús i explicació de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, determinant,

pronom, verb, adverbi, preposició, conjunció i interjecció.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de la paraula. Procediments per formar paraules.

Comprensió i interpretació dels components del significat de les paraules: denotació i connotació. Coneixement reflexiu de les relacions semàntiques que s'estableixen entre les paraules.

Observació, reflexió i explicació dels canvis que afecten el significat de les paraules: causes i mecanismes. Metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals reconeixent el seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi per aconseguir una comunicació eficaç.

Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital sobre l'ús de la llengua.

Les relacions gramaticals

Reconeixement, identificació i explicació de l'ús dels diferents grups de paraules: grup nominal, adjectival, preposicional, verbal i adverbial i de les relacions que s'estableixen entre els elements que els conformen en el marc de l'oració simple.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de l'oració simple: subjecte i predicat. .

El discurs

Reconeixement, ús i explicació dels connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.

Reconeixement, ús i explicació dels diferents recursos de modalització en funció de la persona que parla o escriu. L'expressió de l'objectivitat i la subjectivitat a través de les modalitats oracionals i les referències internes a l'emissor i al receptor en els textos.

Explicació progressiva de la coherència del discurs tenint en compte les relacions gramaticals i lèxiques que s'estableixen en l'interior del text i la seva relació amb el context.

Les varietats de la llengua

Coneixement dels orígens històrics de la realitat plurilingüe d'Espanya i valoració com a font d'enriquiment personal i com a mostra de la riquesa del nostre patrimoni històric i cultural.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Pla lector

Lectura lliure d'obres de la literatura espanyola i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels propis gusts i interessos literaris i de l'autonomia lectora.

Introducció a la literatura mitjançant els textos.

Creació

Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos, segons les convencions formals del gènere i amb intenció lúdica i creativa.

Consulta i ús de fonts i recursos variats d'informació per dur a terme treballs.

1.3 Criteris d'avaluació. Estándards avaluable d'aprenentatge

Bloc 1.

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.

1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, i identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.

1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text, i analitza fonts de procedència no verbal.

1.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

1.4. Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.

1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió procedents dels mitjans de comunicació, distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.

1.6. Resumeix textos, de forma oral, reconeix les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com l'estructura i les estratègies de cohesió textual oral.

2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.

2.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

- 2.4. *Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.*
- 2.5. *Empra progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).*
- 2.6. *Resumeix textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius, de forma clara, reconeix les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*
3. *Comprendre el sentit global de textos orals.*
- 3.1. *Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.*
- 3.2. *Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat tenint en compte el to emprat, el llenguatge que s'usa, el contingut i el grau de respecte vers les opinions dels altres.*
- 3.3. *Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.*
4. *Valorar la importància de la conversa en la vida social a través de la pràctica d'actes de parla: contar, descriure, opinar, dialogar..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.*
- 4.1. *Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.*
5. *Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gests, moviments, mirada...).*
- 5.1. *Coneix el procés de producció de discursos orals i valora la claredat expositiva, l'adequació, i la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.*
- 5.2. *Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i d'ajuts audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.*
- 5.3. *Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i l'autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.*
6. *Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.*
- 6.1. *Realitza presentacions orals.*
- 6.2. *Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, reconeix la idea central i el moment en què s'ha de presentar al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que donen suport al seu desenvolupament*
- 6.3. *Realitza intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.*
- 6.4. *Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.*
- 6.5. *Pronuncia amb correcció i claredat, i modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.*
- 6.6. *Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes i millora progressivament les seves pràctiques discursives.*
7. *Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.*
- 7.1. *Participa activament en debats i col·loquis escolars, respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, en manifesta les opinions i respecta les opinions dels altres.*
- 7.2. *Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.*
- 7.3. *Avalua les intervencions pròpies i alienes.*
- 7.4. *Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals, s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.*
8. *Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació, potenciar el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.*
- 8.1. *Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.*

Bloc 2

1. *Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.*
- 1.1. *Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.*
- 1.2. *Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.*
- 1.3. *Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context.*

- 1.4. Dedueix la idea principal d'un text i reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.
- 1.5. Fa inferències i hipòtesi sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.
 - 1.6. Avalua el seu propi procés de comprensió lectora fent ús de fitxessenzilles d'autoavaluació.
2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.
 - 2.1. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits característics de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identificant la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format emprat.
 - 2.2. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.
 - 2.3. Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.
 - 2.4. Reté informació i reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.
 - 2.5. Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.
 - 2.6. Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...
3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries mitjançant una lectura reflexiva que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.
 - 3.1 Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.
 - 3.2. Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.
 - 3.3. Respecta les opinions dels altres.
4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.
 - 4.1. Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació incorporant els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.
 - 4.2. Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.
 - 4.3. Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.
5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.
 - 5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals etc., i redacta esborranys d'escriptura.
 - 5.2. Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.
 - 5.3. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.
 - 5.4. Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita, i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.
6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.
 - 6.1. Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, escolar/acadèmic i social imitant textos model.
 - 6.2. Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.
 - 6.3. Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, i incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.
 - 6.4. Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.
 - 6.5. Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra en oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.
 - 6.6. Realitza esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.
7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.
 - 7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.
 - 7.2. Empra en els escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu

repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.

7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.

7.4. Coneix i usa eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona a conèixer els seus propis.

Bloc 3

1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús que la regeixen per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per a la composició i revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens, mitjançant la utilització de la terminologia gramatical necessària per a l'explicació dels diversos usos de la llengua.

1.1. Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i empra aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.

1.2. Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens i aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals en les seves produccions orals i escrites.

1.3. Coneix i empra adequadament les formes verbals en les produccions orals i escrites que elabora.

2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals, i distingir les flexives de les no flexives.

2.1. Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu.

2.2. Explica els diferents procediments de formació de paraules, distingeix les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims.

3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.

3.1. Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.

4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i l'ús que se'n fa en el discurs oral i escrit.

4.1. Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i n'explica l'ús concret en una frase o en un text oral o escrit.

5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

5.1. Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.

5.2. Reconeix i explica els fenòmens contextuais que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.

6. Utilitzar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.

6.1. Empra fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.

8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.

8.1. Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.

8.3. Amplia oracions en un text usant diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.

9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que realitzen en l'organització del contingut del discurs.

10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.

10.1. Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.

10.2. Identifica i usa en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.

10.3. Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.

11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. Reconeix la coherència d'un discurs atenent la intenció comunicativa de l'emissor, i identifica

l'estructura i la disposició de continguts.

11.2. Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, n'explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.

12. Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les diferents llengües i dialectes del territori, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.

12.1. Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya i n'explica alguna de les característiques diferencials a través de diversos textos, reconeix els orígens històrics del territori i descriu alguns dels trets diferencials.

12.2. Reconeix les varietats geogràfiques del castellà dins i fora d'Espanya.

Bloc 4. Educació literària

1. Llegir obres de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als gusts i aficions de l'alumne, i mostrar interès per la lectura.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gusts, aficions i interessos.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.

2. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als propis gusts i aficions, i contribuir a la formació de la personalitat literària.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.

2.3 Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i crítica el que llegeix o veu.

3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, analitza i interrelaciona obres, (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, i modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.

4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els seus vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

5.1. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i n'emet judicis personals raonats.

6. Redactar textos personals d'intenció literària seguint les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

6.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.

6.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus sentiments.

7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i emprar les tecnologies de la informació i la comunicació.

7.1. Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.

7.2. Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme els treballs acadèmics.

1.4 Tractament de les competències bàsiques

Abans d'apuntar la contribució de la matèria a les competències clau, s'ha de fer una menció a la seva imbricació i a la dificultat que implica la seva categorització. Una competència es relaciona amb l'altra de forma orgànica i moltes vegades resulta difícil decidir on comença una i acaba l'altra.

La competència amb una correlació més directa amb les matèries lingüístiques és, òbviament, la competència en comunicació lingüística, la qual es refereix a l'ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita. En conseqüència, és important que els alumnes treballin, per una banda, la competència oral d'expressió i comprensió d'idees i d'opinions i, per una altra, la competència escrita entesa com a producció.

Així, la competència en comunicació lingüística suposa parlar i escoltar, llegir i escriure, comprendre i opinar. A partir d'aquests sis procediments, els continguts han d'anar adreçats a l'adquisició d'aquelles habilitats que configuren aquesta competència: comprensió de textos orals i escrits i elaboració d'escrits —adequats al context— amb correcció gramatical, ortogràfica i precisió lèxica.

La competència en comunicació lingüística s'estructura en cinc dimensions. La primera, la comprensió oral, està lligada, sobretot, a dos àmbits d'ús de la llengua: el de les relacions interpersonal i el dels mitjans de comunicació. La segona, la comprensió escrita, concentra destreses bàsiques per al tractament i la selecció de la informació, cabdals en la societat del coneixement. La tercera i la quarta, l'expressió oral i l'expressió escrita, demanen l'ús de les habilitats inherents a la producció de discursos orals i escrits diversos, cohesionats, coherents i adequats a les diferents situacions comunicatives. La darrera dimensió, la interacció oral, està lligada al respecte de les normes reguladores dels intercanvis comunicatius.

Aquesta competència, que no és exclusiva de les matèries lingüístiques, s'ha de preveure a totes les matèries. En altres paraules, ensenyar llengua és feina de tots els professors, que han de fer seu el principi d'aconseguir que l'alumne assoleixi el nivell d'expressió i comprensió que és l'objectiu darrer de cada etapa educativa. Perquè aquest objectiu es compleixi és essencial deixar clar que la correcció ortogràfica, per exemple, es pot treballar i avaluar a qualsevol producció escrita.

La competència digital recull el conjunt de coneixements, capacitats, destreses i habilitats, a més de valors i actituds, per a la utilització estratègica de la informació i la comunicació en contextos i amb eines propis de les tecnologies digitals. Esdevenen un nou camp per a la comunicació imprescindible en les societats avançades.

Així, saber llegir i escriure (competència lingüística), no es pot deslligar de saber cercar, seleccionar i interpretar les informacions que arriben per suports digitals. Però també la competència digital suposa la utilització d'aplicacions informàtiques per part dels professors i dels alumnes.

Ben entesa, la competència digital afavoreix la cooperació i també l'autoaprenentatge, motiu central de la competència d'aprendre a aprendre, que s'entén com la consciència de les pròpies capacitats i la gestió d'aquestes per al desenvolupament d'aprenentatges de forma autònoma. Suposa partir dels coneixements previs i, amb la utilització dels recursos i mitjans a l'abast de l'individu, desenvolupar nous aprenentatges i coneixements lingüístics que li permetin donar resposta a les necessitats que se li presentin.

Es pot afirmar que és l'objectiu darrer de totes les competències, ja que es tracta d'aconseguir que l'alumne sigui capaç d'ampliar i aplicar els seus coneixements no tan sols en el món acadèmic, sinó també en la resolució de situacions comunicatives de la vida quotidiana. És, per tant, un procés de formació contínua que dona respostes a societats en canvi permanent.

El professor de llengua ha de dissenyar activitats encaminades a aconseguir l'ús adequat i eficaç de les fonts d'informació. S'han d'orientar els alumnes a la recerca selectiva d'informació, tant a partir dels mitjans tradicionals com de les noves tecnologies que ajuden a l'aprenentatge autònom i a l'enfocament reflexiu i estratègic de la llengua. Aquesta reflexió afavoreix l'adquisició d'uns mecanismes que es poden traslladar a l'aprenentatge d'idiomes. És a dir, l'alumne ha d'entendre que els continguts gramaticals de què disposa en llengua castellana o catalana són el punt de partida que li han de permetre ser competent en anglès o alemany, per exemple.

Aprendre llengua contribueix directament al desenvolupament de les competències socials i

cíviques, que es poden definir com el conjunt d'habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i la capacitat d'entendre's en les societats democràtiques, en el sentit que aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres, a negociar, a aproximar-se a altres realitats.

L'aprenentatge de llengües està vinculat, així, amb aquesta competència. L'ús de la llengua i les seves varietats ajuda l'alumne a prendre consciència del seu lloc com a individu integrat dins una societat regida per uns valors ètics i culturals que s'expressen mitjançant la paraula. Si l'expressió és el mitjà que serveix per perpetuar usos discriminatoris i estereotips, aquesta competència està plenament adquirida en el moment en què els alumnes reflexionen sobre aquests comportaments amb la finalitat d'eradicar-los. Entendre les dimensions multiculturals de la nostra societat dins un món globalitzat també implica el reconeixement de les que ens són pròpies i de l'aportació de la nostra cultura a l'entorn.

També les competències socials i cíviques suposen comprendre els codis de conducta i els usos generalment acceptats a diferents societats i entorns, per exemple al món laboral. En aquest punt, allò social convergeix amb la competència que té a veure amb el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor, que es pot definir, de forma sintètica, com l'habilitat de transformar les idees en actes i que està relacionada amb qüestions com ara la creativitat, la innovació, l'assumpció de riscos, l'habilitat per planificar i gestionar projectes amb la finalitat d'aconseguir objectius, l'aprofitament de les oportunitats i la conscienciació sobre els valors ètics.

La comunicació eficaç, tant oral com escrita, que s'ha d'afavorir des de les matèries lingüístiques i no lingüístiques, és la base de propostes didàctiques (per exemple, projectes) on els alumnes utilitzen les habilitats lingüístiques adquirides per crear, explicar, convèncer, resoldre entrebancs, analitzar críticament, avaluar i autoavaluar propostes pròpies i alienes, que es poden treballar tant de forma individual com cooperativa. Els alumnes, així, adquireixen les eines que els han de permetre ser agents de canvi en benefici de la societat.

Finalment, la competència que es refereix a la consciència i les expressions culturals ha de permetre que els alumnes apreciïn, compreguin i valorin de manera crítica les manifestacions culturals i artístiques, a la vegada que s'hi familiaritzen mitjançant el coneixement i el gaudi del patrimoni cultural. Suposa el domini de les destreses necessàries per a l'expressió d'idees, experiències o sentiments de forma creativa.

Amb la lectura de textos i obres completes d'intenció literària es desenvolupa la capacitat d'entendre la producció artística, de saber-la analitzar per extraure'n temes i tòpics de validesa universal i, en darrer terme, de crear-ne de pròpies a partir de les vivències i sentiments dels alumnes. D'altra banda, convé relacionar la literatura amb altres disciplines artístiques i amb el context sociocultural dels textos i dels autors.

En definitiva, la matèria contribueix de forma essencial a l'adquisició de pràcticament totes les competències clau. Òbviament, no totes tindran la mateixa presència als estàndards d'aprenentatge, però, fins i tot, una competència com la matemàtica es pot abordar a les classes de llengua. Si bé és cert que aquesta darrera no es tracta de forma explícita a la matèria, sí que té un paper rellevant, per exemple, a l'hora d'ajudar a entendre la complexitat de les combinacions sintàctiques, ja que és necessari un raonament lògic al voltant del qual s'estructuren les matèries científiques.

En les societats modernes, l'aprenentatge de llengües només té sentit si la seva finalitat és fer ciutadans competents lingüísticament que puguin resoldre situacions i problemes de la vida quotidiana. I això no s'aconsegueix amb un enfocament teòric centrat únicament en els continguts. En aquest sentit, les competències clau han de ser el centre de la pràctica docent.

1.5 Seqüenciació i temporalització

Es divideix en 12 unitats didàctiques, d'una durada aproximada de 8 a 10 sessions i es seqüencien 4 unitats per avaluació. Una lectura per avaluació, es farà mínim una sessió introductòria i una de control a mitjan termini abans de l'avaluació

Llengua i literatura castellana 2n d'ESO

2.1 Objectius

La matèria de llengua castellana i literatura de l'educació secundària obligatòria té els objectius següents:

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua castellana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua castellana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la participació en les creacions culturals.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris emprant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar així el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.
11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica.
13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.
15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, i assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.
16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
 17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).
 18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua castellana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.
 19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir

l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

2.2 Continguts

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

Escoltar

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Observació, reflexió, comprensió i valoració del sentit global dels debats, col·loquis i converses espontànies, de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que els regulen.

Parlar

Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció i avaluació de textos orals.

Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic: planificació del discurs, pràctiques orals formals i informals i avaluació progressiva.

Participació en debats, col·loquis i converses espontànies mitjançant l'observació i el respecte de les normes bàsiques d'interacció, intervenció i cortesia que regulen aquestes pràctiques orals.

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

Llegir

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies necessàries per a la comprensió de textos escrits.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits d'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Lectura, comprensió i interpretació de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats. Actitud progressivament crítica i reflexiva davant la lectura, n'organitza raonadament les idees, les exposa i respecta les dels altres.

Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

Escriure

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió del text. L'escriptura com a procés.

Espectura de textos relacionats amb l'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Espectura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i escriptura de textos dialogats.

Interès creixent per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge i com a forma de comunicar sentiments, experiències, coneixements i emocions.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

La paraula

Reconeixement, ús i explicació de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, determinant, pronom, verb, adverbi, preposició, conjunció i interjecció.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de la paraula. Procediments per formar paraules.

Comprensió i interpretació dels components del significat de les paraules: denotació i connotació.

Coneixement reflexiu de les relacions semàntiques que s'estableixen entre les paraules.

Observació, reflexió i explicació dels canvis que afecten el significat de les paraules: causes i

mecanismes. Metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals reconeixent el seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi per aconseguir una comunicació eficaç.

Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital sobre l'ús de la llengua.

Les relacions gramaticals

Reconeixement, identificació i explicació de l'ús dels diferents grups de paraules: grup nominal, adjectival, preposicional, verbal i adverbial i de les relacions que s'estableixen entre els elements que els conformen en el marc de l'oració simple.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de l'oració simple: subjecte i predicat. .

El discurs

Reconeixement, ús i explicació dels connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.

Reconeixement, ús i explicació dels diferents recursos de modalització en funció de la persona que parla o escriu. L'expressió de l'objectivitat i la subjectivitat a través de les modalitats oracionals i les referències internes a l'emissor i al receptor en els textos.

Explicació progressiva de la coherència del discurs tenint en compte les relacions gramaticals i lèxiques que s'estableixen en l'interior del text i la seva relació amb el context.

Les varietats de la llengua

Coneixement dels orígens històrics de la realitat plurilingüe d'Espanya i valoració com a font d'enriquiment personal i com a mostra de la riquesa del nostre patrimoni històric i cultural.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Pla lector

Lectura lliure d'obres de la literatura espanyola i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels propis gusts i interessos literaris i de l'autonomia lectora.

Introducció a la literatura mitjançant els textos.

Creació

Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos, segons les convencions formals del gènere i amb intenció lúdica i creativa.

Consulta i ús de fonts i recursos variats d'informació per dur a terme treballs.

Criteris d'avaluació

Bloc 1.

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.

1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, i identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.

1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text, i analitza fonts de procedència no verbal.

1.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

1.4. Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.

1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió procedents dels mitjans de comunicació, distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.

1.6. Resumeix textos, de forma oral, reconeix les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com l'estructura i les estratègies de cohesió textual oral.

2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.

2.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

- 2.4. *Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.*
- 2.5. *Empra progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).*
- 2.6. *Resumeix textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius, de forma clara, reconeix les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*
3. *Comprendre el sentit global de textos orals.*
- 3.1. *Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.*
- 3.2. *Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat tenint en compte el to emprat, el llenguatge que s'usa, el contingut i el grau de respecte vers les opinions dels altres.*
- 3.3. *Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.*
4. *Valorar la importància de la conversa en la vida social a través de la pràctica d'actes de parla: contar, descriure, opinar, dialogar..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.*
- 4.1. *Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.*
5. *Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gests, moviments, mirada...).*
- 5.1. *Coneix el procés de producció de discursos orals i valora la claredat expositiva, l'adequació, i la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.*
- 5.2. *Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i d'ajuts audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.*
- 5.3. *Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i l'autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.*
6. *Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.*
- 6.1. *Realitza presentacions orals.*
- 6.2. *Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, reconeix la idea central i el moment en què s'ha de presentar al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que donen suport al seu desenvolupament*
- 6.3. *Realitza intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.*
- 6.4. *Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.*
- 6.5. *Pronuncia amb correcció i claredat, i modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.*
- 6.6. *Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes i millora progressivament les seves pràctiques discursives.*
7. *Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.*
- 7.1. *Participa activament en debats i col·loquis escolars, respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, en manifesta les opinions i respecta les opinions dels altres.*
- 7.2. *Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.*
- 7.3. *Avalua les intervencions pròpies i alienes.*
- 7.4. *Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals, s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.*
8. *Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació, potenciar el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.*
- 8.1. *Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.*

Bloc 2

1. *Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.*
- 1.1. *Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.*
- 1.2. *Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.*
- 1.3. *Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context.*

- 1.4. Dedueix la idea principal d'un text i reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.
- 1.5. Fa inferències i hipòtesi sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.
 - 1.6. Avalua el seu propi procés de comprensió lectora fent ús de fitxessenzilles d'autoavaluació.
2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.
 - 2.1. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits característics de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identificant la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format emprat.
 - 2.2. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.
 - 2.3. Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.
 - 2.4. Reté informació i reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.
 - 2.5. Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.
 - 2.6. Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...
3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries mitjançant una lectura reflexiva que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.
 - 3.1 Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.
 - 3.2. Elaborar la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.
 - 3.3. Respecta les opinions dels altres.
4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.
 - 4.1. Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació incorporant els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.
 - 4.2. Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.
 - 4.3. Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.
5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.
 - 5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals etc., i redacta esborranys d'escriptura.
 - 5.2. Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.
 - 5.3. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.
 - 5.4. Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita, i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.
6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.
 - 6.1. Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, escolar/acadèmic i social imitant textos model.
 - 6.2. Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.
 - 6.3. Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, i incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.
 - 6.4. Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.
 - 6.5. Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra en oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.
 - 6.6. Realitza esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.
7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.
 - 7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.
 - 7.2. Empra en els escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu

repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.

7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.

7.4. Coneix i usa eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona a conèixer els seus propis.

Bloc 3

1. Aplicar els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús que la regeixen per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per a la composició i revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens, mitjançant la utilització de la terminologia gramatical necessària per a l'explicació dels diversos usos de la llengua.

1.1. Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i empra aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.

1.2. Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens i aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals en les seves produccions orals i escrites.

1.3. Coneix i empra adequadament les formes verbals en les produccions orals i escrites que elabora.

2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals, i distingir les flexives de les no flexives.

2.1. Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu.

2.2. Explica els diferents procediments de formació de paraules, distingeix les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims.

3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.

3.1. Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.

4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i l'ús que se'n fa en el discurs oral i escrit.

4.1. Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i n'explica l'ús concret en una frase o en un text oral o escrit.

5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

5.1. Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.

5.2. Reconeix i explica els fenòmens contextuais que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.

6. Utilitzar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.

6.1. Empra fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.

8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.

8.1. Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.

8.3. Amplia oracions en un text usant diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.

9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que realitzen en l'organització del contingut del discurs.

10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.

10.1. Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.

10.2. Identifica i usa en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.

10.3. Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.

11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. Reconeix la coherència d'un discurs atenent la intenció comunicativa de l'emissor, i identifica

l'estructura i la disposició de continguts.

11.2. Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, n'explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.

12. Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les diferents llengües i dialectes del territori, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.

12.1. Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya i n'explica alguna de les característiques diferencials a través de diversos textos, reconeix els orígens històrics del territori i descriu alguns dels trets diferencials.

12.2. Reconeix les varietats geogràfiques del castellà dins i fora d'Espanya.

Bloc 4. Educació literària

1. Llegir obres de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als gusts i aficions de l'alumne, i mostrar interès per la lectura.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gusts, aficions i interessos.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.

2. Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als propis gusts i aficions, i contribuir a la formació de la personalitat literària.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.

2.3 Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i crítica el que llegeix o veu.

3. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, analitza i interrelaciona obres, (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, i modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.

4. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els seus vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

5.1. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i n'emet judicis personals raonats.

6. Redactar textos personals d'intenció literària seguint les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

6.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.

6.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus sentiments.

7. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i emprar les tecnologies de la informació i la comunicació.

7.1. Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.

7.2. Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme els treballs acadèmics.

2.3 Tractament de les competències bàsiques

Abans d'apuntar la contribució de la matèria a les competències clau, s'ha de fer una menció a la seva imbricació i a la dificultat que implica la seva categorització. Una competència es relaciona amb l'altra de forma orgànica i moltes vegades resulta difícil decidir on comença una i acaba l'altra.

La competència amb una correlació més directa amb les matèries lingüístiques és, òbviament, la competència en comunicació lingüística, la qual es refereix a l'ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita. En conseqüència, és important que els alumnes treballin, per una banda, la competència oral d'expressió i comprensió d'idees i d'opinions i, per una altra, la competència escrita entesa com a producció.

Així, la competència en comunicació lingüística suposa parlar i escoltar, llegir i escriure, comprendre i opinar. A partir d'aquests sis procediments, els continguts han d'anar adreçats a l'adquisició d'aquelles habilitats que configuren aquesta competència: comprensió de textos orals i escrits i elaboració d'escrits —adequats al context— amb correcció gramatical, ortogràfica i precisió lèxica.

La competència en comunicació lingüística s'estructura en cinc dimensions. La primera, la comprensió oral, està lligada, sobretot, a dos àmbits d'ús de la llengua: el de les relacions interpersonal i el dels mitjans de comunicació. La segona, la comprensió escrita, concentra destreses bàsiques per al tractament i la selecció de la informació, cabdals en la societat del coneixement. La tercera i la quarta, l'expressió oral i l'expressió escrita, demanen l'ús de les habilitats inherents a la producció de discursos orals i escrits diversos, cohesionats, coherents i adequats a les diferents situacions comunicatives. La darrera dimensió, la interacció oral, està lligada al respecte de les normes reguladores dels intercanvis comunicatius.

Aquesta competència, que no és exclusiva de les matèries lingüístiques, s'ha de preveure a totes les matèries. En altres paraules, ensenyar llengua és feina de tots els professors, que han de fer seu el principi d'aconseguir que l'alumne assoleixi el nivell d'expressió i comprensió que és l'objectiu darrer de cada etapa educativa. Perquè aquest objectiu es compleixi és essencial deixar clar que la correcció ortogràfica, per exemple, es pot treballar i avaluar a qualsevol producció escrita.

La competència digital recull el conjunt de coneixements, capacitats, destreses i habilitats, a més de valors i actituds, per a la utilització estratègica de la informació i la comunicació en contextos i amb eines propis de les tecnologies digitals. Esdevenen un nou camp per a la comunicació imprescindible en les societats avançades.

Així, saber llegir i escriure (competència lingüística), no es pot deslligar de saber cercar, seleccionar i interpretar les informacions que arriben per suports digitals. Però també la competència digital suposa la utilització d'aplicacions informàtiques per part dels professors i dels alumnes.

Ben entesa, la competència digital afavoreix la cooperació i també l'autoaprenentatge, motiu central de la competència d'aprendre a aprendre, que s'entén com la consciència de les pròpies capacitats i la gestió d'aquestes per al desenvolupament d'aprenentatges de forma autònoma. Suposa partir dels coneixements previs i, amb la utilització dels recursos i mitjans a l'abast de l'individu, desenvolupar nous aprenentatges i coneixements lingüístics que li permetin donar resposta a les necessitats que se li presentin.

Es pot afirmar que és l'objectiu darrer de totes les competències, ja que es tracta d'aconseguir que l'alumne sigui capaç d'ampliar i aplicar els seus coneixements no tan sols en el món acadèmic, sinó també en la resolució de situacions comunicatives de la vida quotidiana. És, per tant, un procés de formació contínua que dóna respostes a societats en canvi permanent.

El professor de llengua ha de dissenyar activitats encaminades a aconseguir l'ús adequat i eficaç de les fonts d'informació. S'han d'orientar els alumnes a la recerca selectiva d'informació, tant a partir dels mitjans tradicionals com de les noves tecnologies que ajuden a l'aprenentatge autònom i a l'enfocament reflexiu i estratègic de la llengua. Aquesta reflexió afavoreix l'adquisició d'uns

mecanismes que es poden traslladar a l'aprenentatge d'idiomes. És a dir, l'alumne ha d'entendre que els continguts gramaticals de què disposa en llengua castellana o catalana són el punt de partida que li han de permetre ser competent en anglès o alemany, per exemple.

Aprendre llengua contribueix directament al desenvolupament de les competències socials i cíviques, que es poden definir com el conjunt d'habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i la capacitat d'entendre's en les societats democràtiques, en el sentit que aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres, a negociar, a aproximar-se a altres realitats.

L'aprenentatge de llengües està vinculat, així, amb aquesta competència. L'ús de la llengua i les seves varietats ajuda l'alumne a prendre consciència del seu lloc com a individu integrat dins una societat regida per uns valors ètics i culturals que s'expressen mitjançant la paraula. Si l'expressió és el mitjà que serveix per perpetuar usos discriminatoris i estereotips, aquesta competència està plenament adquirida en el moment en què els alumnes reflexionen sobre aquests comportaments amb la finalitat d'eradicar-los. Entendre les dimensions multiculturals de la nostra societat dins un món globalitzat també implica el reconeixement de les que ens són pròpies i de l'aportació de la nostra cultura a l'entorn.

També les competències socials i cíviques suposen comprendre els codis de conducta i els usos generalment acceptats a diferents societats i entorns, per exemple al món laboral. En aquest punt, allò social convergeix amb la competència que té a veure amb el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor, que es pot definir, de forma sintètica, com l'habilitat de transformar les idees en actes i que està relacionada amb qüestions com ara la creativitat, la innovació, l'assumpció de riscos, l'habilitat per planificar i gestionar projectes amb la finalitat d'aconseguir objectius, l'aprofitament de les oportunitats i la conscienciació sobre els valors ètics.

La comunicació eficaç, tant oral com escrita, que s'ha d'afavorir des de les matèries lingüístiques i no lingüístiques, és la base de propostes didàctiques (per exemple, projectes) on els alumnes utilitzen les habilitats lingüístiques adquirides per crear, explicar, convèncer, resoldre entrebancs, analitzar críticament, avaluar i autoavaluar propostes pròpies i alienes, que es poden treballar tant de forma individual com cooperativa. Els alumnes, així, adquireixen les eines que els han de permetre ser agents de canvi en benefici de la societat.

Finalment, la competència que es refereix a la consciència i les expressions culturals ha de permetre que els alumnes apreïin, comprenguin i valorin de manera crítica les manifestacions culturals i artístiques, a la vegada que s'hi familiaritzen mitjançant el coneixement i el gaudi del patrimoni cultural. Suposa el domini de les destreses necessàries per a l'expressió d'idees, experiències o sentiments de forma creativa.

Amb la lectura de textos i obres completes d'intenció literària es desenvolupa la capacitat d'entendre la producció artística, de saber-la analitzar per extraure'n temes i tòpics de validesa universal i, en darrer terme, de crear-ne de pròpies a partir de les vivències i sentiments dels alumnes. D'altra banda, convé relacionar la literatura amb altres disciplines artístiques i amb el context sociocultural dels textos i dels autors.

En definitiva, la matèria contribueix de forma essencial a l'adquisició de pràcticament totes les competències clau. Òbviament, no totes tindran la mateixa presència als estàndards d'aprenentatge, però, fins i tot, una competència com la matemàtica es pot abordar a les classes de llengua. Si bé és cert que aquesta darrera no es tracta de forma explícita a la matèria, sí que té un paper rellevant, per exemple, a l'hora d'ajudar a entendre la complexitat de les combinacions sintàctiques, ja que és necessari un raonament lògic al voltant del qual s'estructuren les matèries científiques.

En les societats modernes, l'aprenentatge de llengües només té sentit si la seva finalitat és fer ciutadans competents lingüísticament que puguin resoldre situacions i problemes de la vida quotidiana. I això no s'aconsegueix amb un enfocament teòric centrat únicament en els continguts. En aquest sentit, les competències clau han de ser el centre de la pràctica docent.

2.4 Seqüenciació i temporalització

Es veuran 12 unitats didàctiques distribuïdes en 4 unitats per avaluació. Cada unitat tindrà una durada d'unes 8-10 sessions.

Una lectura per avaluació que s'intentarà treballar a classe, mínim sessió d'animació a la lectura i de control mitjan termini abans de l'avaluació

Llengua i literatura castellana 3r d'ESO

2.1 Objectius

La matèria de llengua castellana i literatura de l'educació secundària obligatòria té els objectius següents:

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua castellana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua castellana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la participació en les creacions culturals.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris emprant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar així el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.
11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica.
13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.
15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, i assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.
16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).
18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua castellana des de l'edat mitjana

fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.

19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

2.2 Continguts

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

Escoltar

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Observació, reflexió, comprensió i valoració del sentit global dels debats, col·loquis i converses espontànies, de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que els regulen.

Parlar

Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció i avaluació de textos orals.

Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic: planificació del discurs, pràctiques orals formals i informals i avaluació progressiva.

Participació en debats, col·loquis i converses espontànies mitjançant l'observació i el respecte de les normes bàsiques d'interacció, intervenció i cortesia que regulen aquestes pràctiques orals.

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

Llegir

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies necessàries per a la comprensió de textos escrits.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits d'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Lectura, comprensió i interpretació de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats. Actitud progressivament crítica i reflexiva davant la lectura, n'organitza raonadament les idees, les exposa i respecta les dels altres.

Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

Escriure

Coneixement i ús de les tècniques i les estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió del text. L'escriptura com a procés.

Escriptura de textos relacionats amb l'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

Escriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i escriptura de textos dialogats.

Interès creixent per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge i com a forma de comunicar sentiments, experiències, coneixements i emocions.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

La paraula

Reconeixement, ús i explicació de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, determinant, pronom, verb, adverbi, preposició, conjunció i interjecció.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de la paraula. Procediments per formar paraules.

Comprensió i interpretació dels components del significat de les paraules: denotació i connotació.

Coneixement reflexiu de les relacions semàntiques que s'estableixen entre les paraules.

Observació, reflexió i explicació dels canvis que afecten el significat de les paraules: causes i mecanismes. Metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.

Coneixement, ús i valoració de les normes ortogràfiques i gramaticals reconeixent el seu valor social i la necessitat de cenyir-s'hi per aconseguir una comunicació eficaç.

Utilització de diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital sobre l'ús de la llengua.

Les relacions gramaticals

Reconeixement, identificació i explicació de l'ús dels diferents grups de paraules: grup nominal,

adjectival, preposicional, verbal i adverbial i de les relacions que s'estableixen entre els elements que els conformen en el marc de l'oració simple.

Reconeixement, ús i explicació dels elements constitutius de l'oració simple: subjecte i predicat. Oracions impersonals, actives i oracions passives.

El discurs

Reconeixement, ús i explicació dels connectors textuais i dels principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.

Reconeixement, ús i explicació dels diferents recursos de modalització en funció de la persona que parla o escriu. L'expressió de l'objectivitat i la subjectivitat a través de les modalitats oracionals i les referències internes a l'emissor i al receptor en els textos.

Explicació progressiva de la coherència del discurs tenint en compte les relacions gramaticals i lèxiques que s'estableixen en l'interior del text i la seva relació amb el context.

Les varietats de la llengua

Coneixement dels orígens històrics de la realitat plurilingüe d'Espanya i valoració com a font d'enriquiment personal i com a mostra de la riquesa del nostre patrimoni històric i cultural.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Pla lector

Lectura lliure d'obres de la literatura espanyola i universal i de la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels propis gusts i interessos literaris i de l'autonomia lectora.

Introducció a la literatura mitjançant els textos.

Aproximació als gèneres literaris i a les obres més representatives de la literatura espanyola des de l'edat mitjana al Segle d'Or a través de la lectura i l'explicació de fragments significatius i, si és el cas, textos complets.

Creació

Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos, segons les convencions formals del gènere i amb intenció lúdica i creativa.

Consulta i ús de fonts i recursos variats d'informació per dur a terme treballs.

2.3 Criteris d'avaluació

Bloc 1.

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.

1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, i identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.

1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text, i analitza fonts de procedència no verbal.

1.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

1.4. Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.

1.5. Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió procedents dels mitjans de comunicació, distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.

1.6. Resumeix textos, de forma oral, reconeix les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.

2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com l'estructura i les estratègies de cohesió textual oral.

2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.

2.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.

2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.

2.5. Empra progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).

2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius, de forma clara, reconeix les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.

3. Comprendre el sentit global de textos orals.

- 3.1. Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.
- 3.2. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat tenint en compte el to emprat, el llenguatge que s'usa, el contingut i el grau de respecte vers les opinions dels altres.
- 3.3. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.
4. Valorar la importància de la conversa en la vida social a través de la pràctica d'actes de parla: contar, descriure, opinar, dialogar..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.
- 4.1. Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.
5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gests, moviments, mirada...).
- 5.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i valora la claredat expositiva, l'adequació, i la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.
- 5.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i d'ajuts audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.
- 5.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i l'autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.
6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.
- 6.1. Realitza presentacions orals.

6.2. Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, reconeix la idea central i el moment en què s'ha de presentar al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que donen suport al seu desenvolupament

6.3. Realitza intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.

6.4. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.

6.5. Pronuncia amb correcció i claredat, i modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.

6.6. Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes i millora progressivament les seves pràctiques discursives.

7. Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.

7.1. Participa activament en debats i col·loquis escolars, respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, en manifesta les opinions i respecta les opinions dels altres.

7.2. Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.

7.3. Avalua les intervencions pròpies i alienes.

7.4. Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals, s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.

8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació, potenciar el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.

8.1. Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.

Bloc 2

1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1. Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.

1.2. Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.

1.3. Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context.

1.4. Dedueix la idea principal d'un text i reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.

1.5. Fa inferències i hipòtesis sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.

1.6. Avalua el seu propi procés de comprensió lectora fent ús de fitxessenzilles d'autoavaluació.

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.

2.1. Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits característics de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identificant la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format emprat.

2.2. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.*

2.3. *Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.*

2.4. *Reté informació i reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.*

2.5. *Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.*

2.6. *Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes conceptuals, esquemes...*

3. *Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries mitjançant una lectura reflexiva que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.*

3.1 *Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.*

3.2. *Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.*

3.3. *Respecta les opinions dels altres.*

4. *Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.*

4.1. *Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació incorporant els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.*

4.2. *Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.*

4.3. *Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.*

5. *Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.*

5.1. *Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals etc., i redacta esborranys d'escriptura.*

5.2. *Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.*

5.3. *Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.*

5.4. *Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita, i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.*

6. *Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.*

6.1. *Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, escolar/acadèmic i social imitant textos model.*

6.2. *Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.*

6.3. *Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, i incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.*

6.4. *Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.*

6.5. *Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra en oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.*

6.6. *Realitza esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.*

7. *Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.*

7.1. *Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.*

7.2. *Empra en els escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.*

7.3. *Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.*

7.4. *Coneix i usa eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona a conèixer els seus propis.*

Bloc 3

1. *Aplicar els coneixements sobre la llengua i les normes d'ús que la regeixen per resoldre problemes de comprensió de textos orals i escrits i per a la composició i revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens, mitjançant la utilització de la terminologia gramatical necessària per a l'explicació dels diversos usos de la llengua.*

- 1.1. *Reconeix i explica l'ús de les categories gramaticals en els textos i empra aquest coneixement per corregir errors de concordança en textos propis i aliens.*
- 1.2. *Reconeix i corregeix errors ortogràfics i gramaticals en textos propis i aliens i aplica els coneixements adquirits per millorar la producció de textos verbals en les seves produccions orals i escrites.*
- 1.3. *Coneix i empra adequadament les formes verbals en les produccions orals i escrites que elabora.*
2. Reconèixer i analitzar l'estructura de les paraules pertanyents a les diferents categories gramaticals, i distingir les flexives de les no flexives.
 - 2.1. *Reconeix i explica els elements constitutius de la paraula: arrel i afixos, aplica aquest coneixement a la millora de la comprensió de textos escrits i a l'enriquiment del seu vocabulari actiu.*
 - 2.2. *Explica els diferents procediments de formació de paraules, distingeix les compostes, les derivades, les sigles i els acrònims.*
3. Comprendre el significat de les paraules en tota la seva extensió per reconèixer i diferenciar els usos objectius dels usos subjectius.
 - 3.1. *Diferencia els components denotatius i connotatius en el significat de les paraules dins una frase o un text oral o escrit.*
4. Comprendre i valorar les relacions d'igualtat i de contrarietat que s'estableixen entre les paraules i l'ús que se'n fa en el discurs oral i escrit.
 - 4.1. *Reconeix i usa sinònims i antònims d'una paraula i n'explica l'ús concret en una frase o en un text oral o escrit.*
5. Reconèixer els diferents canvis de significat que afecten la paraula en el text: metàfora, metonímia, paraules tabú i eufemismes.
 - 5.1. *Reconeix i explica l'ús metafòric i metonímic de les paraules en una frase o en un text oral o escrit.*
 - 5.2. *Reconeix i explica els fenòmens contextuals que afecten el significat global de les paraules: tabú i eufemisme.*
6. Utilitzar de forma efectiva els diccionaris i altres fonts de consulta, tant en paper com en format digital, per resoldre dubtes en relació amb l'ús de la llengua i per enriquir el propi vocabulari.
 - 6.1. *Empra fonts variades de consulta en formats diversos per resoldre els dubtes sobre l'ús de la llengua i per ampliar el vocabulari.*
7. Observar, reconèixer i explicar els usos dels grups nominals, adjectivals, verbals, preposicionals i adverbials dins el marc de l'oració simple.
 - 7.1. *Identifica els diferents grups de paraules en frases i textos, diferencia la paraula nuclear de la resta de paraules que el formen i n'explica el funcionament en el marc de l'oració simple.*
 - 7.2. *Reconeix i explica en els textos el funcionament sintàctic del verb a partir del significat i distingeix els grups de paraules que poden funcionar com a complements verbals argumentals i adjunts.*
8. Reconèixer, usar i explicar els elements constitutius de l'oració simple.
 - 8.1. *Reconeix i explica en els textos els elements constitutius de l'oració simple, diferencia subjecte i predicat i interpreta la presència o absència del subjecte com una marca de l'actitud, objectiva o subjectiva, de l'emissor.*
 - 8.2. *Transforma oracions actives en passives i viceversa i explica els diferents papers semàntics del subjecte: agent, pacient, causa.*
 - 8.3. *Amplia oracions en un text usant diferents grups de paraules, utilitza els nexes adequats i crea oracions noves amb sentit complet.*
9. Identificar els connectors textuais presents en els textos i reconèixer la funció que realitzen en l'organització del contingut del discurs.
 - 9.1. *Reconeix, usa i explica els connectors textuais (d'addició, contrast i explicació) i els principals mecanismes de referència interna, gramaticals (substitucions pronominals) i lèxics (el·lipsi i substitucions mitjançant sinònims i hiperònims), i valora la seva funció en l'organització del contingut del text.*
10. Identificar la intenció comunicativa de la persona que parla o escriu.
 - 10.1. *Reconeix l'expressió de l'objectivitat o subjectivitat i identifica les modalitats assertives, interrogatives, exclamatives, desideratives, dubitatives i imperatives en relació amb la intenció comunicativa de l'emissor.*
 - 10.2. *Identifica i usa en textos orals o escrits les formes lingüístiques que fan referència a l'emissor i al receptor, o audiència: la persona gramatical, l'ús de pronoms, el subjecte agent o pacient, les oracions impersonals, etc.*
 - 10.3. *Explica la diferència significativa que implica l'ús dels temps i maneres verbals.*
11. Interpretar de forma adequada els discursos orals i escrits tenint en compte els elements lingüístics, les relacions gramaticals i lèxiques, l'estructura i la disposició dels continguts en funció de la intenció comunicativa.

11.1. *Reconeix la coherència d'un discurs atenent la intenció comunicativa de l'emissor, i identifica l'estructura i la disposició de continguts.*

11.2. *Identifica diferents estructures textuais: narració, descripció, explicació i diàleg, n'explica els mecanismes lingüístics que les diferencien i aplica els coneixements adquirits a la producció i millora de textos propis i aliens.*

12. *Conèixer la realitat plurilingüe d'Espanya, la distribució geogràfica de les diferents llengües i dialectes del territori, els seus orígens històrics i alguns dels seus trets diferencials.*

12.1. *Localitza en un mapa les diferents llengües d'Espanya i n'explica alguna de les característiques diferencials a través de diversos textos, reconeix els orígens històrics del territori i descriu alguns dels trets diferencials.*

12.2. *Reconeix les varietats geogràfiques del castellà dins i fora d'Espanya.*

Bloc 4. Educació literària

1. *Llegir obres de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als gusts i aficions de l'alumne, i mostrar interès per la lectura.*

1.1. *Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gusts, aficions i interessos.*

1.2. *Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.*

1.3. *Desenvolupa progressivament el propi criteri estètic i persegueix com a única finalitat el plaer per la lectura.*

2. *Afavorir la lectura i la comprensió d'obres literàries de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil, properes als propis gusts i aficions, i contribuir a la formació de la personalitat literària.*

2.1. *Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).*

2.2. *Reconeix i comenta la pervivència o l'evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg de diversos períodes historicoliteraris fins a l'actualitat.*

2.3. *Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responguin a un mateix tòpic, a través de l'observació, l'anàlisi i l'explicació dels diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.*

3. *Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts: música, pintura, cinema, etc., com a expressió del sentiment humà, analitza i interrelaciona obres, (literàries, musicals, arquitectòniques...), personatges, temes, etc., de totes les èpoques.*

3.1. *Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.*

3.2. *Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.*

3.3. *Llegeix en veu alta, i modula, adequa la veu, s'ajuda d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.*

3.4. *Dramatitza fragments literaris breus, desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions, i respecta les produccions dels altres.*

4. *Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els seus vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.*

4.1. *Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris, en versió original o adaptats, i representatius de la literatura de l'edat mitjana al Segle d'Or, identifica el tema, resumeix el contingut i interpreta el llenguatge literari.*

5. *Comprendre textos literaris representatius de la literatura de l'edat mitjana al Segle d'Or, reconèixer la intenció de l'autor, relacionar el contingut i la forma amb els contextos socioculturals i literaris de l'època, identificar el tema, reconèixer l'evolució d'alguns tòpics i formes literàries i expressar aquesta relació amb judicis personals raonats.*

5.1. *Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes, i n'emet judicis personals raonats.*

6. *Redactar textos personals d'intenció literària seguint les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.*

6.1. *Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats seguint les convencions del gènere amb intenció lúdica i creativa.*

6.2. *Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els seus sentiments.*

7. *Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades, per fer un treball acadèmic en suport*

paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adoptar un punt de vista crític i personal i emprar les tecnologies de la informació i la comunicació.

7.1. Aporta en els treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries estudiades, i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.

7.2. Utilitza recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme els treballs acadèmics.

2.4 Tractament de les competències bàsiques

Abans d'apuntar la contribució de la matèria a les competències clau, s'ha de fer una menció a la seva imbricació i a la dificultat que implica la seva categorització. Una competència es relaciona amb l'altra de forma orgànica i moltes vegades resulta difícil decidir on comença una i acaba l'altra.

La competència amb una correlació més directa amb les matèries lingüístiques és, òbviament, la competència en comunicació lingüística, la qual es refereix a l'ús del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita. En conseqüència, és important que els alumnes treballin, per una banda, la competència oral d'expressió i comprensió d'idees i d'opinions i, per una altra, la competència escrita entesa com a producció.

Així, la competència en comunicació lingüística suposa parlar i escoltar, llegir i escriure, comprendre i opinar. A partir d'aquests sis procediments, els continguts han d'anar adreçats a l'adquisició d'aquelles habilitats que configuren aquesta competència: comprensió de textos orals i escrits i elaboració d'escrits —adequats al context— amb correcció gramatical, ortogràfica i precisió lèxica.

La competència en comunicació lingüística s'estructura en cinc dimensions. La primera, la comprensió oral, està lligada, sobretot, a dos àmbits d'ús de la llengua: el de les relacions interpersonal i el dels mitjans de comunicació. La segona, la comprensió escrita, concentra destreses bàsiques per al tractament i la selecció de la informació, cabdals en la societat del coneixement. La tercera i la quarta, l'expressió oral i l'expressió escrita, demanen l'ús de les habilitats inherents a la producció de discursos orals i escrits diversos, cohesionats, coherents i adequats a les diferents situacions comunicatives. La darrera dimensió, la interacció oral, està lligada al respecte de les normes reguladores dels intercanvis comunicatius.

Aquesta competència, que no és exclusiva de les matèries lingüístiques, s'ha de preveure a totes les matèries. En altres paraules, ensenyar llengua és feina de tots els professors, que han de fer seu el principi d'aconseguir que l'alumne assoleixi el nivell d'expressió i comprensió que és l'objectiu darrer de cada etapa educativa. Perquè aquest objectiu es compleixi és essencial deixar clar que la correcció ortogràfica, per exemple, es pot treballar i avaluar a qualsevol producció escrita.

La competència digital recull el conjunt de coneixements, capacitats, destreses i habilitats, a més de valors i actituds, per a la utilització estratègica de la informació i la comunicació en contextos i amb eines propis de les tecnologies digitals. Esdevenen un nou camp per a la comunicació imprescindible en les societats avançades.

Així, saber llegir i escriure (competència lingüística), no es pot deslligar de saber cercar, seleccionar i interpretar les informacions que arriben per suports digitals. Però també la competència digital suposa la utilització d'aplicacions informàtiques per part dels professors i dels alumnes.

Ben entesa, la competència digital afavoreix la cooperació i també l'autoaprenentatge, motiu central de la competència d'aprendre a aprendre, que s'entén com la consciència de les pròpies capacitats i la gestió d'aquestes per al desenvolupament d'aprenentatges de forma autònoma. Suposa partir dels coneixements previs i, amb la utilització dels recursos i mitjans a l'abast de l'individu, desenvolupar nous aprenentatges i coneixements lingüístics que li permetin donar resposta a les necessitats que se li presentin.

Es pot afirmar que és l'objectiu darrer de totes les competències, ja que es tracta d'aconseguir que l'alumne sigui capaç d'ampliar i aplicar els seus coneixements no tan sols en el món acadèmic, sinó també en la resolució de situacions comunicatives de la vida quotidiana. És, per tant, un procés de formació contínua que dóna respostes a societats en canvi permanent.

El professor de llengua ha de dissenyar activitats encaminades a aconseguir l'ús adequat i eficaç de les fonts d'informació. S'han d'orientar els alumnes a la recerca selectiva d'informació, tant a partir

dels mitjans tradicionals com de les noves tecnologies que ajuden a l'aprenentatge autònom i a l'enfocament reflexiu i estratègic de la llengua. Aquesta reflexió afavoreix l'adquisició d'uns mecanismes que es poden traslladar a l'aprenentatge d'idiomes. És a dir, l'alumne ha d'entendre que els continguts gramaticals de què disposa en llengua castellana o catalana són el punt de partida que li han de permetre ser competent en anglès o alemany, per exemple.

Aprendre llengua contribueix directament al desenvolupament de les competències socials i cíviques, que es poden definir com el conjunt d'habilitats i destreses per a les relacions, la convivència, el respecte i la capacitat d'entendre's en les societats democràtiques, en el sentit que aprendre llengua és aprendre a comunicar-se amb els altres, a negociar, a aproximar-se a altres realitats.

L'aprenentatge de llengües està vinculat, així, amb aquesta competència. L'ús de la llengua i les seves varietats ajuda l'alumne a prendre consciència del seu lloc com a individu integrat dins una societat regida per uns valors ètics i culturals que s'expressen mitjançant la paraula. Si l'expressió és el mitjà que serveix per perpetuar usos discriminatoris i estereotips, aquesta competència està plenament adquirida en el moment en què els alumnes reflexionen sobre aquests comportaments amb la finalitat d'eradicar-los. Entendre les dimensions multiculturals de la nostra societat dins un món globalitzat també implica el reconeixement de les que ens són pròpies i de l'aportació de la nostra cultura a l'entorn.

També les competències socials i cíviques suposen comprendre els codis de conducta i els usos generalment acceptats a diferents societats i entorns, per exemple al món laboral. En aquest punt, allò social convergeix amb la competència que té a veure amb el sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor, que es pot definir, de forma sintètica, com l'habilitat de transformar les idees en actes i que està relacionada amb qüestions com ara la creativitat, la innovació, l'assumpció de riscos, l'habilitat per planificar i gestionar projectes amb la finalitat d'aconseguir objectius, l'aprofitament de les oportunitats i la conscienciació sobre els valors ètics.

La comunicació eficaç, tant oral com escrita, que s'ha d'afavorir des de les matèries lingüístiques i no lingüístiques, és la base de propostes didàctiques (per exemple, projectes) on els alumnes utilitzen les habilitats lingüístiques adquirides per crear, explicar, convèncer, resoldre entrebancs, analitzar críticament, avaluar i autoavaluar propostes pròpies i alienes, que es poden treballar tant de forma individual com cooperativa. Els alumnes, així, adquireixen les eines que els han de permetre ser agents de canvi en benefici de la societat.

Finalment, la competència que es refereix a la consciència i les expressions culturals ha de permetre que els alumnes apreciïn, compreguin i valorin de manera crítica les manifestacions culturals i artístiques, a la vegada que s'hi familiaritzen mitjançant el coneixement i el gaudi del patrimoni cultural. Suposa el domini de les destreses necessàries per a l'expressió d'idees, experiències o sentiments de forma creativa.

Amb la lectura de textos i obres completes d'intenció literària es desenvolupa la capacitat d'entendre la producció artística, de saber-la analitzar per extraure'n temes i tòpics de validesa universal i, en darrer terme, de crear-ne de pròpies a partir de les vivències i sentiments dels alumnes. D'altra banda, convé relacionar la literatura amb altres disciplines artístiques i amb el context sociocultural dels textos i dels autors.

En definitiva, la matèria contribueix de forma essencial a l'adquisició de pràcticament totes les competències clau. Òbviament, no totes tindran la mateixa presència als estàndards d'aprenentatge, però, fins i tot, una competència com la matemàtica es pot abordar a les classes de llengua. Si bé és cert que aquesta darrera no es tracta de forma explícita a la matèria, sí que té un paper rellevant, per exemple, a l'hora d'ajudar a entendre la complexitat de les combinacions sintàctiques, ja que és necessari un raonament lògic al voltant del qual s'estructuren les matèries científiques.

En les societats modernes, l'aprenentatge de llengües només té sentit si la seva finalitat és fer ciutadans competents lingüísticament que puguin resoldre situacions i problemes de la vida quotidiana. I això no s'aconsegueix amb un enfocament teòric centrat únicament en els continguts. En aquest sentit, les competències clau han de ser el centre de la pràctica docent.

2.5 Seqüenciació i temporalització

Es divideix en 12 unitats didàctiques, d'una durada aproximada de 8 a 10 sessions i es seqüencien

4 unitats per avaluació.

Un llibre de lectura per avaluació

Llengua i literatura castellana 4t d'ESO

4.1 Objectius

La matèria de llengua castellana i literatura de l'educació secundària obligatòria té els objectius següents:

1. Valorar la llengua i la comunicació com a mitjà per a la comprensió del món dels altres i d'un mateix, per participar en la societat plural i diversa del segle XXI, per a l'entesa i la mediació entre persones de procedències, llengües i cultures diverses, evitant qualsevol tipus de discriminació i estereotips lingüístics.
2. Aconseguir la competència comunicativa oral i escrita en llengua castellana per comunicar-se amb els altres, per aprendre (en la cerca i l'elaboració d'informació i en la transformació dels coneixements), per expressar les opinions i concepcions personals, apropiant-se i transmetre les riqueses culturals i satisfer les necessitats individuals i socials.
3. Aconseguir la competència en llengua castellana com a vehicle de comunicació parlada o escrita, per a la construcció dels coneixements, per al desenvolupament personal i l'expressió i per a la participació en les creacions culturals.
4. Emprar amb autonomia i esperit crític els mitjans de comunicació social i les tecnologies de la informació i la comunicació per obtenir, interpretar, elaborar i presentar en diferents formats informacions, opinions i sentiments diversos i per participar en la vida social.
5. Interaccionar, expressar-se i comprendre oralment o per escrit, de manera coherent i adequada als contextos acadèmic, social i cultural, i adoptar una actitud respectuosa i de cooperació.
6. Comprendre discursos orals i escrits en els diversos contextos de l'activitat acadèmica, social i cultural, valorar la lectura com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement d'un mateix i del món, i consolidar hàbits lectors.
7. Comprendre, interpretar i valorar textos orals i escrits de diferents àmbits, tot tenint en compte les finalitats i les situacions en què es produeixen i els elements verbals i no verbals que intervenen en la seva recepció.
8. Comprendre i crear textos literaris emprant els coneixements bàsics sobre les convencions dels gèneres, els temes i motius de la tradició literària i els recursos estilístics, i valorar així el coneixement del patrimoni literari com una manera de simbolitzar l'experiència individual i col·lectiva.
9. Aplicar de manera reflexiva els coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic per comprendre i produir missatges orals i escrits amb adequació, coherència, cohesió i correcció.
10. Conèixer la realitat plurilingüe de les Illes Balears, d'Espanya i del món actual, i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística del món com una riquesa cultural i personal.
11. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de les llengües i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
12. Cercar, consultar, citar i aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos, tant de fragments com d'obres completes i d'altres fonts d'informació per adoptar una visió personal i crítica.
13. Usar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació i per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
14. Reflexionar, reconèixer i analitzar els diferents nivells de la llengua (fonològic, ortogràfic, morfològic, sintàctic, lexicosemàntic i textual) i els elements que hi pertanyen per a la producció, recepció i autocorrecció de textos.
15. Identificar la intenció comunicativa dels missatges orals i escrits, i assenyalar els mecanismes de relació i estructura dins el text i entre el text i el seu context a fi de desenvolupar lectures crítiques dels missatges que hi apareixen.
16. Valorar la importància d'emprar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
17. Promoure la capacitat de reflexió sobre la unitat del fet artístic i les relacions que s'estableixen entre la literatura i la resta de disciplines artístiques (cinema, pintura, música...).
18. Comprendre els textos representatius de la literatura en llengua castellana des de l'edat mitjana fins a l'actualitat, reconèixer i valorar la seva intencionalitat, la relació amb el context sociocultural i les convencions dels gèneres com a part del patrimoni comú.
19. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

4.2 Continguts

Escoltar

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb l'àmbit d'ús: àmbit personal, acadèmic, social i àmbit laboral.

Comprensió, interpretació i valoració de textos orals en relació amb la finalitat que persegueixen: textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Observació i comprensió del sentit global de debats, col·loquis, entrevistes i converses espontànies de la intenció comunicativa de cada interlocutor i aplicació de les normes bàsiques que regulen la comunicació.

Parlar

Coneixement i ús progressivament autònom de les estratègies necessàries per a la producció de textos orals.

Coneixement, ús i aplicació de les estratègies necessàries per parlar en públic i dels instruments d'autoavaluació en pràctiques orals formals o informals.

Coneixement, comparació, ús i valoració de les normes de cortesia de la comunicació oral que regulen les converses espontànies i altres pràctiques discursives orals pròpies dels mitjans de comunicació. El debat.

Llegir

Coneixement i ús progressiu de tècniques i estratègies de comprensió escrita.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos escrits en relació amb l'àmbit personal, àmbit acadèmic, social i àmbit laboral.

Lectura, comprensió, interpretació i valoració de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats.

Actitud progressivament crítica i reflexiva davant la lectura.

Ús progressivament autònom dels diccionaris, de les biblioteques i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a font d'obtenció d'informació.

Escriure

Coneixement i ús de les tècniques i estratègies per a la producció de textos escrits: planificació, obtenció de dades, organització de la informació, redacció i revisió.

Esriptura de textos propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.

Esriptura de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i textos dialogats.

Interès per la composició escrita com a font d'informació i aprenentatge, com forma de comunicar les experiències i els coneixements propis, i com a instrument d'enriquiment personal i professional.

Pla lector

Lectura lliure d'obres de la literatura espanyola, universal i la literatura juvenil com a font de plaer, d'enriquiment personal i de coneixement del món per aconseguir el desenvolupament dels propis gusts i interessos literaris i la seva autonomia lectora.

Introducció a la literatura a través dels textos.

Aproximació a les obres més representatives de la literatura espanyola dels segles XVIII, XIX i XX als nostres dies a través de la lectura i l'explicació de fragments significatius i, si és el cas, d'obres completes.

Creació

Redacció de textos d'intenció literària a partir de la lectura de textos del segle XX, a partir de les convencions formals del gènere seleccionat i amb intenció lúdica i creativa.

Consulta de fonts d'informació variades per dur a terme treballs i citació adequada d'aquestes fonts.

-

4.2 Criteris d'avaluació

1. Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social.

- 1.1. Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic i laboral, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant.
- 1.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.
- 1.3 Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.
- 1.4. Distingeix les parts en les quals s'estructuren els missatges orals i la interrelació entre discurs i context.
- 1.5. Distingeix entre informació i opinió en missatges procedents dels mitjans de comunicació i entre informació i persuasió en missatges publicitaris orals, identifica les estratègies d'emfatització i expansió.
- 1.6. Segueix i interpreta instruccions orals.
2. Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.
 - 2.1. Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, identifica l'estructura, la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant.
 - 2.2. Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.
 - 2.3. Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.
 - 2.4. Interpreta i valora aspectes concrets del contingut de textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius, emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.
 - 2.5. Empra progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).
 - 2.6. Resumeix textos narratius, descriptius, expositius i argumentatius de forma clara, reconeix les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.
3. Comprendre el sentit global i la intenció de textos orals.
 - 3.1. Escolta, observa i interpreta el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.
 - 3.2. Reconeix i explica les característiques del llenguatge conversacional (cooperació, espontaneïtat, economia i subjectivitat) en les converses espontànies.
 - 3.3. Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat, col·loqui o conversa espontània tenint en compte el to emprat, el llenguatge que utilitza, el contingut i el grau de respecte vers les opinions dels altres.
 - 3.4. Identifica el propòsit, la tesi i els arguments dels participants, en debats, tertúlies i entrevistes procedents dels mitjans de comunicació audiovisual i valora de forma crítica aspectes concrets de la forma i el contingut d'aquests textos.
 - 3.5. Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.
4. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gests, moviments, mirada...)
 - 4.1. Coneix el procés de producció de discursos orals i valora la claredat expositiva, l'adequació, la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.
 - 4.2. Reconeix la importància dels aspectes prosòdics (entonació, pauses, to, timbre, volum...) mirada, posicionament, llenguatge del cos, etc., gestió de temps i d'ajuts audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.
 - 4.3. Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i l'autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.
5. Valorar la llengua oral com a instrument d'aprenentatge, com a mitjà per transmetre coneixements, idees i sentiments i com a eina per regular la conducta.
 - 5.1. Usa i valora la llengua com un mitjà per adquirir, processar i transmetre nous coneixements; per expressar idees i sentiments i per regular la conducta.
6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals o informals, de forma individual o en grup.
 - 6.1. Fa presentacions orals de forma individual o en grup, planifica el procés d'oralitat, organitza el contingut, consulta fonts d'informació diverses, gestiona el temps, transmet la informació de forma coherent i aprofita vídeos, enregistraments o altres suports digitals.
 - 6.2. Dur a terme intervencions no planificades, dins l'aula, i analitza i compara les similituds i diferències entre discursos formals i discursos espontanis.
 - 6.3. Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les pràctiques

orals.

6.4. *Pronuncia amb correcció i claredat, modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.*

6.5. *Resumeix oralment exposicions, argumentacions, intervencions públiques... reconeix les idees principals i incorpora la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*

6.6. *Aplica els coneixements gramaticals a l'avaluació i la millora de l'expressió oral, reconeix en exposicions orals pròpies o alienes les dificultats expressives: incoherències, repeticions, ambigüïtats, impropietats lèxiques, pobresa i repetició de connectors, etc.*

7. *Conèixer, comparar, usar i valorar les normes de cortesia en les intervencions orals pròpies de l'activitat acadèmica, tant espontànies com planificades, i en les pràctiques discursives orals pròpies dels mitjans de comunicació.*

7.1. *Coneix, valora i aplica les normes que regeixen la cortesia en la comunicació oral.*

7.2. *Analitza críticament debats i tertúlies procedents dels mitjans de comunicació, hi reconeix la validesa dels arguments i en valora críticament la forma i el contingut.*

7.3. *Participa activament en els debats escolars, respecta les regles d'intervenció, interacció i cortesia que els regulen, i fa ús d'un llenguatge no discriminatori.*

8. *Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació i potencia el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.*

8.1 *Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.*

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge valuables

1. *Comprendre, interpretar i valorar textos orals propis de l'àmbit personal, acadèmic/escolar i social.*

1.1. *Comprèn el sentit global de textos orals propis de l'àmbit personal, escolar/acadèmic i social, i identifica l'estructura, la informació rellevant i la intenció comunicativa del parlant.*

1.2. *Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text, i analitza fonts de procedència no verbal.*

1.3. *Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.*

1.4. *Segueix i interpreta instruccions orals i respecta la jerarquia donada.*

1.5. *Comprèn el sentit global de textos publicitaris, informatius i d'opinió procedents dels mitjans de comunicació, distingeix la informació de la persuasió en la publicitat i la informació de l'opinió en notícies, reportatges, etc., i identifica les estratègies d'emfatització i d'expansió.*

1.6. *Resumeix textos, de forma oral, reconeix les idees principals i les integra, de forma clara, en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*

2. *Comprendre, interpretar i valorar textos orals de diferent tipus.*

2.1. *Comprèn el sentit global de textos orals d'intenció narrativa, descriptiva, instructiva, expositiva i argumentativa, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa del parlant, així com l'estructura i les estratègies de cohesió textual oral.*

2.2. *Anticipa idees i infereix dades de l'emissor i del contingut del text i analitza fonts de procedència no verbal.*

2.3. *Reté informació rellevant i extreu informacions concretes.*

2.4. *Interpreta i valora aspectes concrets del contingut i l'estructura de textos narratius, descriptius, expositius, argumentatius i instructius, emet judicis raonats i els relaciona amb conceptes personals per justificar un punt de vista particular.*

2.5. *Empra progressivament els instruments adequats per localitzar el significat de paraules o enunciats desconeguts (demana ajuda, cerca en diccionaris, recorda el context en el qual apareix...).*

2.6. *Resumeix textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius, de forma clara, reconeix les idees principals i integra la informació en oracions que es relacionin lògicament i semànticament.*

3. *Comprendre el sentit global de textos orals.*

3.1. *Escolta, observa i explica el sentit global de debats, col·loquis i converses espontànies, identifica la informació rellevant, determina el tema i reconeix la intenció comunicativa i l'actitud de cada participant, així com les diferències formals i de contingut que regulen els intercanvis comunicatius formals i els intercanvis comunicatius espontanis.*

3.2. *Observa i analitza les intervencions particulars de cada participant en un debat tenint en compte el to emprat, el llenguatge que s'usa, el contingut i el grau de respecte vers les opinions dels altres.*

3.3. *Reconeix i assumeix les regles d'interacció, intervenció i cortesia que regulen els debats i qualsevol intercanvi comunicatiu oral.*

4. *Valorar la importància de la conversa en la vida social a través de la pràctica d'actes de parla:*

contar, descriure, opinar, dialogar..., en situacions comunicatives pròpies de l'activitat escolar.

4.1. *Intervé i valora la seva participació en actes comunicatius orals.*

5. Reconèixer, interpretar i avaluar progressivament la claredat expositiva, l'adequació, la coherència i la cohesió del contingut de les produccions orals pròpies i alienes, així com els aspectes prosòdics i els elements no verbals (gests, moviments, mirada...).

5.1. *Coneix el procés de producció de discursos orals i valora la claredat expositiva, l'adequació, i la coherència del discurs, així com la cohesió dels continguts.*

5.2. *Reconeix la importància dels aspectes prosòdics del llenguatge no verbal i de la gestió de temps i d'ajuts audiovisuals en qualsevol tipus de discurs.*

5.3. *Reconeix els errors de la producció oral pròpia i aliena a partir de la pràctica habitual de l'avaluació i l'autoavaluació, i proposa solucions per millorar-les.*

6. Aprendre a parlar en públic, en situacions formals i informals, de forma individual o en grup.

6.1. *Realitza presentacions orals.*

6.2. *Organitza el contingut i elabora guions previs a la intervenció oral formal, reconeix la idea central i el moment en què s'ha de presentar al seu auditori, així com les idees secundàries i exemples que donen suport al seu desenvolupament.*

6.3. *Realitza intervencions no planificades, dins l'aula, analitza i compara les similituds i les diferències entre discursos formals i discursos espontanis.*

6.4. *Incorpora progressivament paraules pròpies del nivell formal de la llengua en les seves pràctiques orals.*

6.5. *Pronuncia amb correcció i claredat, i modula i adapta el seu missatge a la finalitat de la pràctica oral.*

6.6. *Avalua, per mitjà de guies, les produccions pròpies i alienes i millora progressivament les seves pràctiques discursives.*

7. Participar i valorar la intervenció en debats, col·loquis i converses espontànies.

7.1. *Participa activament en debats i col·loquis escolars, respecta les regles d'interacció, intervenció i cortesia que els regulen, en manifesta les opinions i respecta les opinions dels altres.*

7.2. *Se cenyeix al tema, no divaga i atén les instruccions del moderador en debats i col·loquis.*

7.3. *Avalua les intervencions pròpies i alienes.*

7.4. *Respecta les normes de cortesia que han de regular les converses orals, s'ajusta al torn de paraula, respecta l'espai, gesticula de forma adequada, escolta activament els altres i usa fórmules de salutació i comiat.*

8. Reproduir situacions reals o imaginàries de comunicació, potenciar el desenvolupament progressiu de les habilitats socials, l'expressió verbal i no verbal i la representació de realitats, sentiments i emocions.

8.1. *Dramatitza i improvisa situacions reals o imaginàries de comunicació.*

1. Aplicar estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1. *Posa en pràctica diferents estratègies de lectura en funció de l'objectiu i el tipus de text.*

1.2. *Comprèn el significat de les paraules pròpies de nivell formal de la llengua i les incorpora al seu repertori lèxic.*

1.3. *Relaciona la informació explícita i implícita d'un text i la posa en relació amb el context.*

1.4. *Dedueix la idea principal d'un text i reconeix les idees secundàries i comprèn les relacions que s'hi estableixen.*

1.5. *Fa inferències i hipòtesi sobre el sentit d'una frase o d'un text que contengui diferents matisos semàntics i que afavoreixin la construcció del significat global i l'avaluació crítica.*

1.6. *Avalua el seu propi procés de comprensió lectora fent ús de fitxes senzilles d'autoavaluació.*

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos.

2.1. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos escrits característics de l'àmbit personal i familiar, àmbit acadèmic/escolar i àmbit social (mitjans de comunicació), identificant la tipologia textual seleccionada, l'organització del contingut, les marques lingüístiques i el format emprat.*

2.2. *Reconeix i expressa el tema i la intenció comunicativa de textos narratius, descriptius, instructius, expositius, argumentatius i dialogats, i identifica la tipologia textual seleccionada, les marques lingüístiques i l'organització del contingut.*

2.3. *Localitza informacions explícites i implícites en un text, les relaciona entre si, les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.*

2.4. *Reté informació i reconeix la idea principal i les idees secundàries i comprèn les relacions entre aquestes.*

2.5. *Entén instruccions escrites de certa complexitat que li permeten desenvolupar-se en situacions de la vida quotidiana i en els processos d'aprenentatge.*

2.6. *Interpreta, explica i dedueix la informació donada en diagrames, gràfics, fotografies, mapes*

conceptuals, esquemes...

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries mitjançant una lectura reflexiva que permeti identificar actituds d'acord o desacord respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 *Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials, o globals, d'un text.*

3.2 *Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.*

3.3 *Respecta les opinions dels altres.*

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital i els integra en un procés d'aprenentatge continu.

4.1 *Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació incorporant els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.*

4.2 *Reconeix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital.*

4.3 *Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.*

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1 *Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals etc., i redacta esborranys d'escriptura.*

5.2 *Escriu textos usant el registre adequat, n'organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.*

5.3 *Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees i estructura) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació) i avalua la seva pròpia producció escrita o la dels companys.*

5.4 *Reescriu textos propis i aliens, aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita, i s'ajusta a les normes ortogràfiques i gramaticals que permeten una comunicació fluida.*

6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.

6.1 *Escriu textos propis de l'àmbit personal i familiar, escolar/acadèmic i social imitant textos model.*

6.2 *Escriu textos narratius, descriptius i instructius, expositius, argumentatius i dialogats i imita textos model.*

6.3 *Escriu textos argumentatius amb diferent organització seqüencial, i incorpora diferents tipus d'argument i imita textos model.*

6.4 *Usa diferents i variats organitzadors textuais en les exposicions i les argumentacions.*

6.5 *Resumeix textos i generalitza termes que tenen trets en comú, globalitza la informació i la integra en oracions que es relacionin lògicament i semànticament, i evita parafrasejar el text resumit.*

6.6 *Realitza esquemes i mapes i explica per escrit el significat dels elements visuals que poden aparèixer en els textos.*

7. Valorar la importància de l'escriptura com a eina d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.

7.1 *Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el seu pensament.*

7.2 *Empra en els escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.*

7.3 *Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant l'escriptura.*

7.4 *Coneix i usa eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dóna a conèixer els seus propis.*

1. Aplicar diferents estratègies de lectura comprensiva i crítica de textos.

1.1 *Comprèn textos de diversa índole, posa en pràctica diferents estratègies de lectura i autoavaluació de la pròpia comprensió en funció de l'objectiu i el tipus de text, actualitza coneixements previs, treballa els errors de comprensió i construeix el significat global del text.*

1.2 *Localitza, relaciona i seqüència les informacions explícites dels textos.*

1.3 *Infereix la informació rellevant dels textos, identifica la idea principal i les idees secundàries i s'hi estableixen relacions.*

1.4 *Construeix el significat global d'un text o de frases del text i en demostra una comprensió plena i detallada.*

1.5 *Fa connexions entre un text i el seu context, l'integra i l'avalua críticament, i realitza hipòtesis sobre el mateix text.*

1.6. Comprèn el significat de paraules pròpies del nivell culte de la llengua, les incorpora al seu repertori lèxic i reconeix la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se amb exactitud i precisió.

2. Llegir, comprendre, interpretar i valorar textos orals.

2.1. Reconeix i expressa el tema, les idees principals, l'estructura i la intenció comunicativa de textos escrits propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral, i de relacions amb organitzacions, i identifica la tipologia textual (narració, exposició...) seleccionada, l'organització del contingut i el format emprat.

2.2. Identifica els trets diferencials dels diversos gèneres periodístics informatius i d'opinió: notícies, reportatges, editorials, articles i columnes, cartes al director, comentaris i crítica.

2.3. Comprèn i explica els elements verbals i els elements no verbals i la intenció comunicativa d'un text publicitari procedent dels mitjans de comunicació.

2.4. Localitza informacions explícites en un text, les relaciona entre si i amb el context, i les seqüència i dedueix informacions o valoracions implícites.

2.5. Interpreta el sentit de paraules, expressions, frases o petits fragments extrets d'un text en funció del seu sentit global.

2.6. Interpreta, explica i dedueix la informació donada en esquemes, mapes conceptuals, diagrames, gràfics, fotografies...

3. Manifestar una actitud crítica davant la lectura de qualsevol tipus de textos o obres literàries a través d'una lectura reflexiva que permeti identificar actituds d'acord o desacord, respectant a tota hora les opinions dels altres.

3.1 Identifica i expressa les actituds d'acord i desacord sobre aspectes parcials o globals d'un text.

3.2 Elabora la seva pròpia interpretació sobre el significat d'un text.

3.3 Respecta les opinions dels altres.

4. Seleccionar els coneixements que s'obtinguin de les biblioteques o de qualsevol altra font d'informació impresa en paper o digital, i integrar-los en un procés d'aprenentatge continu.

4.1. Empra, de forma autònoma, diverses fonts d'informació i integra els coneixements adquirits als seus discursos orals o escrits.

4.2. Coneix i empra habitualment diccionaris impresos o en versió digital, diccionaris de dubtes i irregularitats de la llengua, etc.

4.3. Coneix el funcionament de biblioteques (escolars, locals...), així com de biblioteques digitals i és capaç de sol·licitar llibres, vídeos... autònomament.

5. Aplicar progressivament les estratègies necessàries per produir textos adequats, coherents i cohesionats.

5.1. Aplica tècniques diverses per planificar els escrits: esquemes, arbres, mapes conceptuals, etc.

5.2. Redacta esborranys de textos.

5.3. Escriu textos en diferents suports amb el registre adequat, organitza les idees amb claredat, enllaça enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals.

5.4. Revisa el text en diverses fases per aclarir problemes amb el contingut (idees, estructura...) o la forma (puntuació, ortografia, gramàtica i presentació).

5.5. Avalua, amb l'ús de guies, la pròpia producció escrita, així com la producció escrita dels companys.

5.6. Reescriu textos propis i aliens i aplica les propostes de millora que es dedueixen de l'avaluació de la producció escrita.

6. Escriure textos en relació amb l'àmbit d'ús.

6.1. Redacta amb claredat i correcció textos propis de l'àmbit personal, acadèmic, social i laboral.

6.2. Redacta amb claredat i correcció textos narratius, descriptius, instructius, expositius i argumentatius i s'adequa als trets propis de la tipologia seleccionada.

6.3. Empra diferents i variats organitzadors textuais en els escrits.

6.4. Resumeix el contingut de tot tipus de textos, reconeix les idees principals amb coherència i cohesió i les expressa amb un estil propi, evitant reproduir literalment les paraules del text.

6.5. Fa esquemes i mapes conceptuals que estructurin el contingut dels textos treballats.

6.6. Explica per escrit el significat dels elements visuals que puguin aparèixer en els textos: gràfics, imatges, etc.

7. Valorar la importància de la lectura i l'escriptura com a eines d'adquisició dels aprenentatges i com a estímul del desenvolupament personal.

7.1. Produeix textos diversos i reconeix en l'escriptura l'instrument que és capaç d'organitzar el pensament.

7.2. Empra en els escrits paraules pròpies del nivell formal de la llengua incorporant-les al seu repertori lèxic i reconeixent la importància d'enriquir el seu vocabulari per expressar-se oralment i per escrit amb exactitud i precisió.

7.3. Valora i incorpora progressivament una actitud creativa davant la lectura i l'escriptura.

7.4. Coneix i utilitza eines de les tecnologies de la informació i la comunicació, participa, intercanvia opinions, comenta i valora escrits aliens o escriu i dona a conèixer els seus propis.

1. Reconèixer i explicar els valors expressius que adquireixen determinades categories gramaticals en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen, amb especial atenció a adjectius, determinants i pronoms.

1.1. Explica els valors expressius que adquireixen alguns adjectius, determinants i pronoms en relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen.

2. Reconèixer i explicar els valors expressius que adquireixen les formes verbals en relació amb la intenció comunicativa del text del qual formen part.

2.1. Reconeix i explica els valors expressius que adquireixen les formes verbals en relació amb la intenció comunicativa del text del qual formen part.

3. Reconèixer i explicar el significat dels principals prefixos i sufixos i les seves possibilitats de combinació per crear noves paraules, i identifica aquells que procedeixen del llatí i grec.

3.1. Reconeix els diferents procediments per a la formació de paraules noves i explica el valor significatiu dels prefixos i sufixos.

3.2. Forma substantius, adjectius, verbs i adverbis a partir d'altres categories gramaticals fent ús de diferents procediments lingüístics.

3.3. Coneix el significat dels principals prefixos i sufixos d'origen grecollatí i els utilitza per deduir el significat de paraules desconegudes.

4. Identificar els diferents nivells de significat de paraules o expressions en funció de la intenció comunicativa del discurs oral o escrit del qual formen part.

4.1. Explica tots els valors expressius de les paraules que guarden relació amb la intenció comunicativa del text on apareixen.

4.2. Explica amb precisió el significat de paraules i usa l'accepció adequada en relació amb el context en el qual apareixen.

5. Usar correctament i eficaçment els diccionaris i altres fonts de consulta en paper o en format digital per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i per progressar en l'aprenentatge autònom.

5.1. Utilitza els diccionaris i altres fonts de consulta en paper i format digital, resol eficaçment els dubtes que li sorgeixen sobre l'ús correcte de la llengua i progressa en l'aprenentatge autònom.

6. Explicar i descriure els trets que determinen els límits oracionals per reconèixer l'estructura de les oracions compostes.

6.1. Transforma i amplia oracions simples en oracions compostes i usa connectors i altres procediments de substitució per evitar repeticions.

6.2. Reconeix la paraula nuclear que organitza sintàcticament i semànticament un enunciat, així com els elements que s'agrupen a l'entorn d'ella.

6.3. Reconeix l'equivalència semàntica i funcional entre l'adjectiu, el substantiu i alguns adverbis amb oracions de relatiu, substantives i adverbials respectivament, transforma i amplia adjectius, substantius i adverbis en oracions subordinades i les insereix com a constituents d'una altra oració.

6.4. Utilitza de forma autònoma textos de la vida quotidiana per a l'observació, la reflexió i l'explicació sintàctica.

7. Aplicar els coneixements sobre la llengua per resoldre problemes de comprensió i expressió de textos orals i escrits i per a la revisió progressivament autònoma dels textos propis i aliens.

7.1. Revisa els seus discursos orals i escrits, aplica correctament les normes ortogràfiques i gramaticals i reconeix el seu valor social per obtenir una comunicació eficient.

8. Identificar i explicar les estructures dels diferents gèneres textuals amb especial atenció a les estructures expositives i argumentatives per emprar-les a les seves produccions orals i escrites.

8.1. Identifica i explica les estructures dels diferents gèneres textuals, amb especial atenció a les expositives i argumentatives, i les utilitza a les pròpies produccions orals i escrites.

8.2. Coneix els elements de la situació comunicativa que determinen els diversos usos lingüístics: tema, propòsit, destinatari, gènere textual, etc.

8.3. Descriu els trets lingüístics més destacats de textos expositius i argumentatius i els relaciona amb la intenció comunicativa i el context en el qual es produeixen.

8.4. Reconeix en un text, i empra a les produccions pròpies, els diferents procediments lingüístics per a l'expressió de la subjectivitat.

9. Reconèixer en textos de diversa índole i usar a les produccions pròpies orals i escrites els diferents connectors textuals i els principals mecanismes de referència interna, tant gramaticals com lèxics.

9.1. Reconeix i utilitza la substitució lèxica com un procediment de cohesió textual.

9.2. Identifica, explica i empru diferents tipus de connectors de causa, conseqüència, condició i hipòtesi, així com els mecanismes gramaticals i lèxics de referència interna que proporcionen cohesió a un text.

10. Reconèixer i utilitzar els diferents registres lingüístics en funció dels àmbits socials, alhora que valora la importància d'emprar el registre adequat a cada moment.

10.1. Reconeix els registres lingüístics en textos orals o escrits en funció de la intenció comunicativa i l'ús social que en fa.

10.2. Valora la importància d'utilitzar el registre adequat a cada situació comunicativa i l'aplica en els discursos orals i escrits que elabora.

1. Afavorir la lectura i comprensió d'obres literàries de la literatura espanyola i universal de tots els temps i de la literatura juvenil.

1.1. Llegeix i comprèn amb un grau creixent d'interès i autonomia obres literàries properes als seus gusts i aficions.

1.2. Valora alguna de les obres de lectura lliure, resumeix el contingut, explica els aspectes que més li criden l'atenció i el que la lectura li aporta com a experiència personal.

1.3. Desenvolupa progressivament el propi criteri estètic amb l'única finalitat d'aconseguir el plaer per la lectura.

2. Promoure la reflexió sobre la connexió entre la literatura i la resta de les arts.

2.1. Desenvolupa progressivament la capacitat de reflexió a partir de l'observació, l'anàlisi i l'explicació de la relació existent entre diverses manifestacions artístiques de totes les èpoques (música, pintura, cinema...).

2.2. Reconeix i comenta la pervivència o evolució de personatges tipus, temes i formes al llarg dels diversos períodes historioliteraris fins a l'actualitat.

2.3. Compara textos literaris i peces dels mitjans de comunicació que responen a un mateix tòpic, observa, analitza i explica els diferents punts de vista segons el mitjà, l'època o la cultura i valora i critica el que llegeix o veu.

3. Fomentar el gust i l'hàbit per la lectura en tots els seus vessants: com a font d'accés al coneixement i com a instrument de lleure i diversió que permet explorar mons diferents dels nostres, reals o imaginaris.

3.1. Parla en classe dels llibres i comparteix les seves impressions amb els companys.

3.2. Treballa en equip determinats aspectes de les lectures proposades, o seleccionades pels alumnes, i investiga i experimenta de forma progressivament autònoma.

3.3. Llegeix en veu alta, modula, adequa la veu, a partir d'elements de la comunicació no verbal i potencia l'expressivitat verbal.

3.4. Dramatitza fragments literaris breus i desenvolupa progressivament l'expressió corporal com a manifestació de sentiments i emocions i respecta les produccions dels altres.

4. Comprendre textos literaris representatius del segle XVIII als nostres dies, reconèixer la intenció de l'autor, el tema, els trets propis del gènere a què pertany i relacionar el contingut amb el context sociocultural i literari de l'època, o d'altres èpoques, i expressar la relació existent amb judicis personals raonats.

4.1. Llegeix i comprèn una selecció de textos literaris representatius de la literatura del segle XVIII als nostres dies, n'identifica el tema, en resumeix el contingut i n'interpreta el llenguatge literari.

4.2. Expressa la relació que existeix entre el contingut de l'obra, la intenció de l'autor i el context i la pervivència de temes i formes i emet judicis personals raonats.

5. Redactar textos personals d'intenció literària segons les convencions del gènere, amb intenció lúdica i creativa.

5.1. Redacta textos personals d'intenció literària a partir de models donats, a partir de les convencions del gènere i amb intenció lúdica i creativa.

5.2. Desenvolupa el gust per l'escriptura com a instrument de comunicació capaç d'analitzar i regular els propis sentiments.

6. Consultar i citar adequadament fonts d'informació variades per realitzar un treball acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura, adopta un punt de vista crític i personal i utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació.

6.1. Consulta i cita adequadament diverses fonts d'informació per desenvolupar per escrit, amb rigor, claredat i coherència, un tema relacionat amb el currículum de literatura.

6.2. Aporta en els seus treballs escrits o orals conclusions i punts de vista personals i crítics sobre les obres literàries i s'expressa amb rigor, claredat i coherència.

6.3. Empra recursos variats de les tecnologies de la informació i la comunicació per dur a terme treballs acadèmics.

3.1 Tractament de les competències bàsiques

Les mateixes que estableix la LOMCE per a la resta de cursos de l'ESO.

3.2 Seqüenciació i temporalització.

Es divideix en 12 unitats didàctiques, d'una durada aproximada de 8 a 10 sessions i es seqüencien 4 unitats per avaluació.

Llengua i literatura 1r Batxillerat

5.1 Objectius

1. Comprendre i crear missatges orals i escrits en llengua castellana i catalana amb adequació, coherència, cohesió i correcció, mitjançant l'aplicació dels coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic, per a propòsits acadèmics i socials.
2. Fer un ús correcte de les normes que regulen l'ortografia, la morfologia, la sintaxi i el lèxic.
3. Conèixer la realitat plurilingüe i multicultural del món d'avui, posant especial atenció a les Illes Balears, a l'Estat espanyol i a Europa i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística al món com una riquesa cultural i personal.
4. Emprar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
5. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de la llengua i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
6. Conèixer les característiques generals dels períodes més representatius de la literatura castellana, com també saber-ne contextualitzar els autors i les obres més destacades.
7. Analitzar i comentar, des del punt de vista formal i del contingut, textos en prosa i en vers de qualsevol tipologia i fer de la lectura una forma d'enriquiment personal i d'obertura al món.
8. Valorar la importància d'usar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
 9. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

5.2 Continguts

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

La comunicació oral no espontània en l'àmbit acadèmic. El seu procés i la situació comunicativa.

Textos expositius i argumentatius orals.

Els gèneres textuais orals propis de l'àmbit acadèmic.

Comprensió i producció de textos orals procedents dels mitjans de comunicació social. Recursos.

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

La comunicació escrita en l'àmbit acadèmic.

Comprensió, producció i organització de textos expositius escrits de l'àmbit acadèmic.

Comprensió, producció i organització de textos escrits procedents dels mitjans de comunicació social: gèneres informatius i d'opinió i publicitat.

Procediments per a l'obtenció, tractament i avaluació de la informació procedent de fonts impreses i digitals.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

La paraula

El substantiu. Caracterització morfològica, sintàctica i semàntica.

L'adjectiu. Caracterització morfològica, sintàctica i semàntica.

El verb. La flexió verbal. La perífrasi verbal.

El pronom. Tipologia i valors gramaticals.

Els determinants. Tipologia i usos.

Reconeixement de les diferències entre pronoms i determinants.

Les relacions gramaticals

Observació, reflexió i explicació de les estructures sintàctiques simples i complexes. Connexions lògiques i semàntiques en els textos.

El discurs

Normes ortogràfiques i gramaticals.

Observació, reflexió i explicació de les diferents formes d'organització textual.

Reconeixement i explicació de les propietats textuales. Els procediments. La modalitat.

Varietats de la llengua

Coneixement i explicació de la pluralitat lingüística d'Espanya. Orígens històrics.

Reconeixement i explicació de les varietats funcionals de la llengua.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Estudi de les obres més representatives de la literatura espanyola des de l'edat mitjana fins al segle XIX, a través de la lectura i l'anàlisi de fragments o obres completes significatives.

Anàlisi de fragments o obres completes significatives des de l'edat mitjana al segle XIX, reconeixement de les seves característiques temàtiques i formals que les relaciona amb el context, el moviment, el gènere a què pertany i l'obra de l'autor i constatació de l'evolució històrica de temes i formes.

Interpretació crítica de fragments o obres significatives des de l'edat mitjana al segle XIX, detectant les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.

Planificació i elaboració de treballs acadèmics escrits o presentacions sobre la literatura des de l'edat mitjana fins al segle XIX, mitjançant l'obtenció de la informació de fonts diverses i l'aportació d'un judici crític personal i argumentat amb rigor.

Desenvolupament de l'autonomia lectora i estimació per la literatura com a font de plaer i de coneixement d'altres mons, temps i cultures.

Composició de textos escrits amb intenció literària i consciència d'estil.

5.3 Criteris d'avaluació

Bloc 1.

1. Exposar oralment un tema especialitzat amb rigor i claredat, documentar-se en fonts diverses, organitzar la informació mitjançant esquemes, seguir un ordre preestablert i utilitzar les tècniques d'exposició oral i les tecnologies de la informació i la comunicació.

1.1. Fa exposicions orals sobre temes especialitzats, consulta fonts d'informació diversa, utilitza les tecnologies de la informació i segueix un ordre prèviament establert.

1.2. S'expressa oralment amb fluïdesa, amb l'entonació, el to, timbre i velocitat adequats a les condicions de la situació comunicativa.

1.3. Ajusta la seva expressió verbal a les condicions de la situació comunicativa: tema, àmbit discursiu, tipus de destinatari, etc., n'empra un lèxic precís i especialitzat i evita l'ús de col·loquialismes, falques i paraules comodí.

1.4. Avalua les seves pròpies presentacions orals i les dels companys, detecta les dificultats estructurals i expressives i dissenya estratègies per millorar les seves pràctiques orals i progressar en l'aprenentatge autònom.

2. Sintetitzar per escrit el contingut de textos orals de caràcter expositiu i argumentatiu sobre temes especialitzats, conferències, classes, xerrades, videoconferències,...., discriminar la informació rellevant i accessòria i utilitzar l'escolta activa com un mitjà d'adquisició de coneixements.

2.1. Sintetitza per escrit textos orals de caràcter expositiu, de temes especialitzats i propis de l'àmbit acadèmic, i discrimina la informació rellevant.

2.2. Reconeix les diferents formes d'organització del contingut en una exposició oral sobre un tema especialitzat propi de l'àmbit acadèmic o de divulgació científica i cultural, analitza els recursos verbals i no verbals emprats per l'emissor i els valora en funció dels elements de la situació comunicativa.

2.3. Escolta de manera activa, pren notes, i planteja preguntes amb la intenció d'aclarir idees que no ha comprès en una exposició oral.

3. Extreure informació de textos orals i audiovisuals dels mitjans de comunicació, reconèixer la intenció comunicativa, el tema, l'estructura del contingut, identificar-ne els trets propis del gènere periodístic, els recursos verbals i no verbals emprats i valorar-ne críticament la forma i el contingut.

3.1. Reconeix els trets propis dels principals gèneres informatius i d'opinió procedents dels mitjans de comunicació social.

3.2. Analitza els recursos verbals i no verbals utilitzats per l'emissor d'un text periodístic oral o audiovisual i en valora críticament la forma i el contingut.

Bloc 2

1. Desenvolupar per escrit un tema del currículum amb rigor, claredat i correcció ortogràfica i gramatical, mitjançant l'ús de diferents estructures expositives (comparació, problema-solució, enumeració, causa-conseqüència, ordenació cronològica...), i utilitzar els recursos expressius adequats a les condicions de la situació comunicativa.

1.1. Desenvolupa per escrit un tema del currículum amb rigor, claredat i correcció ortogràfica i gramatical.

1.2. Ajusta la seva expressió verbal a les condicions de la situació comunicativa: tema, àmbit

discursiu, tipus de destinatari, etc. mitjançant l'ús d'un lèxic precís i especialitzat i evita l'ús de col·loquialismes, falques i paraules comodí.

1.3. Avaluat les seves pròpies produccions escrites i les dels companys, reconeix les dificultats estructurals i expressives i dissenya estratègies per millorar-ne la redacció i avançar en l'aprenentatge autònom.

2. Sintetitzar el contingut de textos expositius i argumentatius de tema especialitzat i discriminar la informació rellevant i accessòria i utilitzar la lectura com un mitjà d'adquisició de coneixements.

2.1. Comprèn textos escrits de caràcter expositiu de tema especialitzat, propis de l'àmbit acadèmic o de divulgació científica i cultural, n'identifica el tema i l'estructura.

2.2. Sintetitza textos de caràcter expositiu, de tema especialitzat, propis de l'àmbit acadèmic, i distingeix les idees principals i secundàries.

2.3. Analitza els recursos verbals i no verbals presents en un text expositiu de tema especialitzat i els valora en funció dels elements de la situació comunicativa: intenció comunicativa de l'autor, tema i gènere textual.

3. Llegir, comprendre i interpretar textos periodístics i publicitaris de caràcter informatiu i d'opinió, reconèixer la intenció comunicativa, identificar els trets propis del gènere, els recursos verbals i no verbals emprats i valorar-ne de manera crítica la forma i el contingut.

3.1. Resumeix el contingut de textos periodístics escrits informatius i d'opinió, discriminant la informació rellevant, reconeixent el tema i l'estructura del text i valorant de forma crítica la seva forma i el seu contingut.

3.2. Interpreta diversos anuncis impresos, n'identifica la informació i la persuasió, reconeix els elements que utilitza l'emissor per seduir el receptor, en valora críticament la forma i el contingut i rebutja les idees discriminatòries.

4. Fer treballs d'investigació sobre temes del currículum o de l'actualitat social, científica o cultural, planificar-ne la realització, obtenir la informació de fonts diverses i utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per a la seva realització, avaluació i millora.

4.1. Fa treballs d'investigació planificant la seva realització, en fixa els seus propis objectius, n'organitza la informació en funció d'un ordre predefinit, en revisa el procés d'escriptura per millorar el producte acabat i arriba a conclusions personals.

4.2. Utilitza les tecnologies de la informació i la comunicació per documentar-se, consulta fonts diverses, n'avalua, en contrasta, en selecciona i organitza la informació rellevant mitjançant fitxes resum.

4.3. Respecta les normes de presentació de treballs escrits: organització en epígrafs, procediments de citació, notes a peu de pàgines, bibliografia.

3.2. 4.4. Usa les tecnologies de la informació i la comunicació per a la realització, l'avaluació i la millora de textos escrits propis i aliens.

Bloc 3

1. Aplicar sistemàticament els coneixements sobre les diferents categories gramaticals en la realització, l'autoavaluació i la millora dels textos orals i escrits, prenent consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua.

1.1. Revisa i millora textos orals i escrits propis i aliens, en reconeix i explica incorreccions de concordança, règim verbal, ambigüitats semàntiques, etc.

1.2. Utilitza la terminologia gramatical adequada per a l'explicació lingüística dels textos.

2. Reconèixer i identificar els trets característics de les categories gramaticals: substantiu, adjectiu, verb, pronoms, articles i determinants, i explicar-ne els usos i valors en els textos.

2.1. Identifica i explica els usos i valors del substantiu en un text, el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.

2.2. Reconeix i explica els usos i valors de l'adjectiu en un text, el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.

2.3. Distingeix i explica els usos i valors del verb en un text, el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.

2.4. Coneix i explica els usos i valors dels pronoms en un text, el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor i la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.

2.5. Identifica i explica els usos i valors de l'article determinat i indeterminat i de tot tipus de determinants, relaciona la seva presència o absència amb la intenció comunicativa de l'emissor i la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.

3. Aplicar progressivament els coneixements sobre estructures sintàctiques dels enunciats per a la realització, l'autoavaluació i la millora de textos orals i escrits, prenent consciència de la importància

del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua.

3.1. *Reconeix l'estructura sintàctica de l'oració simple, i explica la relació entre els diferents grups de paraules.*

3.2. *Identifica les oracions actives, passives, impersonals, i mitjanes, i en contrasta les diferències entre aquestes en funció de la intenció comunicativa del text en el qual apareixen.*

3.3. *Coneix i explica el funcionament de les oracions subordinades substantives en relació amb el verb de l'oració principal.*

3.4. *Distingeix i explica el funcionament de les oracions subordinades de relatiu i identifica l'antecedent al qual modifiquen.*

3.5. *Enriqueix els seus textos orals i escrits, n'incorpora progressivament estructures sintàctiques variades i aplica els coneixements adquirits per a la revisió i millora d'aquests textos.*

4. Reconèixer els trets propis de les diferents tipologies textuais, identificar la seva estructura i els trets lingüístics més importants en relació amb la intenció comunicativa.

4.1. *Reconeix i explica els trets estructurals i lingüístics dels textos narratius, descriptius, expositius i argumentatius.*

4.2. *Analitza i explica els trets formals d'un text en els plans morfosintàctic, lexicosemàntic i pragmaticotextual, relaciona el seu ús amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta de condicions de la situació comunicativa.*

5. Aplicar els coneixements adquirits per a l'elaboració de discursos orals o escrits amb adequada coherència i cohesió.

5.1. *Incorpora els diferents procediments de cohesió textual a la seva pròpia producció oral i escrita.*

5.2. *Identifica, analitza i interpreta les formes gramaticals que fan referència al context temporal i espacial i als participants en la comunicació.*

5.3. *Valora els recursos expressius emprats per l'emissor d'un text en funció de la seva intenció comunicativa i de la resta dels elements de la situació comunicativa, diferencia i explica les marques d'objectivitat i de subjectivitat i els diferents procediments gramaticals d'inclusió de l'emissor en el text.*

6. Conèixer i emprar fonts d'informació impresa o digital per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i avançar en l'aprenentatge autònom.

6.1. *Coneix i consulta fonts d'informació impresa o digital per resoldre dubtes sobre l'ús correcte de la llengua i per avançar en l'aprenentatge autònom.*

7. Conèixer l'origen i evolució de les diferents llengües d'Espanya i les seves principals varietats dialectals, reconèixer i explicar els seus trets característics en manifestacions orals i escrites i valorar la diversitat lingüística com a part del patrimoni cultural del nostre país.

7.1. *Explica, a partir d'un text, l'origen i evolució de les llengües d'Espanya, així com les seves principals varietats dialectals i valora la diversitat lingüística com a part del nostre patrimoni cultural.*

8. Reconèixer els diversos usos socials i funcionals de la llengua, mostrar interès per ampliar el seu propi repertori verbal i evitar els prejudicis i estereotips lingüístics.

8.1. *Selecciona el lèxic i les expressions adequades en contextos comunicatius que exigeixen un ús formal de la llengua, i evita l'ús de col·loquialismes, imprecisions o expressions clixés.*

8.2. *Explica, a partir dels textos, la influència del medi social en l'ús de la llengua i identifica i rebutja els estereotips lingüístics que suposen una valoració pejorativa cap als usuaris de la llengua.*

Bloc 4

1. Dur a terme l'estudi de les obres més representatives de la literatura espanyola des de l'edat mitjana fins al segle XIX a través de la lectura i l'anàlisi de fragments o obres completes significatives.

1.1. *Llegeix i analitza fragments i obres significatives de l'edat mitjana al segle XIX.*

2. Llegir i analitzar fragments o obres completes significatives des de l'edat mitjana al segle XIX, identificar les seves característiques temàtiques i formals, relacionar-les amb el context, el moviment, el gènere a què pertany i l'obra de l'autor i constatar l'evolució històrica de temes i formes.

2.1. *Identifica les característiques temàtiques i formals, les relaciona amb el context, moviment i gènere a què pertany i l'obra de l'autor.*

2.2. *Compara textos de diferents èpoques i constata l'evolució de temes i formes.*

3. Interpretar críticament fragments o obres significatives des de l'edat mitjana al segle XIX, detectant les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.

3.1. *Interpreta críticament fragments o obres significatives des de l'edat mitjana fins al segle XIX.*

3.2. *Detecta les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.*

4. Planificar i elaborar treballs d'investigació escrits o presentacions sobre temes, obres o autors de la literatura des de l'edat mitjana fins al segle XIX, obtenir-ne la informació de fonts diverses i

aportar un judici crític personal i argumentat amb rigor. 4.1. *Planifica l'elaboració de treballs d'investigació escrits o presentacions sobre temes, obres o autors de la literatura des de l'edat mitjana fins al segle XIX.*

4.2. *Obté la informació de fonts diverses.*

4.3. *Argumenta amb rigor el seu propi judici crític.*

5.4 Tractament de les competències bàsiques

Les competències clau al batxillerat continuen el desenvolupament de les que s'han treballat en etapes educatives anteriors i, a la vegada, preparen per a la vida activa i per afrontar estudis superiors amb eficiència. La matèria de llengua castellana i literatura és decisiva per al desenvolupament de pràcticament totes les competències clau, però és imprescindible per a la competència lingüística i la digital.

La competència en comunicació lingüística, que, a les Illes Balears, implica el domini de la llengua castellana i de la llengua catalana en diversos suports i la seva doble dimensió oral i escrita, esdevé, a més, una eina necessària per aprendre a aprendre, en el sentit que possibilita la integració efectiva tant al món acadèmic com al món social. Mai s'insistirà prou en el fet que la competència en comunicació lingüística s'ha de desenvolupar des de totes les matèries i a totes les etapes de l'ensenyament. Per aquesta raó, és indispensable la coordinació entre tots els professors del centre, que han d'assumir que es pot ensenyar llengua des de qualsevol matèria i que tenir més competència lingüística facilita l'adquisició de nous aprenentatges.

La competència que té relació amb la consciència i les expressions culturals té un lligam directe amb el fet literari, ja que desenvolupa l'autoconeixement mitjançant les manifestacions artístiques, no tan sols les literàries, sinó també la relació dels textos d'intenció creativa amb altres disciplines artístiques i amb el seu context historicosocial. La literatura esdevé, així, una eina fonamental per al coneixement, la reflexió i l'anàlisi de la realitat actual i de l'experiència humana al llarg del temps, amb la qual cosa el coneixement de la literatura castellana també incideix en les competències socials i cíviques.

Així mateix, la matèria contribueix decisivament a la competència digital, perquè avui no es pot desvincular l'ensenyament de llengües de l'ús de les tecnologies de la informació i la comunicació en el sentit que aquestes s'han convertit en referents constants en els intercanvis comunicatius. A més, les TIC són imprescindibles no tan sols en l'àmbit acadèmic, sinó també en qualsevol àmbit social o professional. La competència digital, part de la dimensió comunicativa, s'orienta al batxillerat per una part a la introducció en el camp de la investigació dirigida als estudis superiors, però, per una altra, fa alumnes emprenedors, en el sentit que han de prendre decisions en el moment de destriar, tractar i interpretar la informació rellevant entre tota l'allau discursiva de què es disposa avui en dia.

Hom ha entrat, així, en la competència de sentit d'iniciativa i esperit emprenedor que les matèries lingüístiques treballen en tot moment perquè els intercanvis comunicatius impliquen negociacions i decisions que ajuden a afrontar l'adopció de solucions diferents davant nous contextos, tot generant uns processos que reafirmen l'autoestima, l'autocrítica i, en definitiva, l'autonomia personal.

En resum, i com a conclusió, s'ha d'entendre que la contribució de la matèria a les competències facilita aprenentatges significatius, lluny de continguts aïllats i tractats de forma lineal. Aquest enfocament competencial implica una seqüenciació que possibiliti el fet lingüístic i l'aprehensió de les formes de comunicació diverses amb què es manifesten les societats modernes.

5.5 Seqüenciació i temporalització

1 PRIMERA AVALUACIÓ: TEMES 1, 2, 3, 4, 12, 13, 14, 15

Lectura: *La Celestina*

2 SEGONA AVALUACIÓ: TEMES 6, 7, 8, 9, 16, 17, 18, 19

Lectura: *La vida es sueño*

3 TERCERA AVALUACIÓ: TEMES 5, 10, 11, 20, 21, 22.

Llengua i literatura 2n Batxillerat

OBJECTIUS

Els ensenyaments de llengua castellana i literatura al batxillerat tenen els objectius següents:

1. Comprendre i crear missatges orals i escrits en llengua castellana i catalana amb adequació, coherència, cohesió i correcció, mitjançant l'aplicació dels coneixements sobre el funcionament de la llengua i les normes d'ús lingüístic, per a propòsits acadèmics i socials.
2. Fer un ús correcte de les normes que regulen l'ortografia, la morfologia, la sintaxi i el lèxic.
3. Conèixer la realitat plurilingüe i multicultural del món d'avui, posant especial atenció a les Illes Balears, a l'Estat espanyol i a Europa i valorar les varietats de la llengua i la diversitat lingüística al món com una riquesa cultural i personal.
4. Emprar tant les fonts impreses com les digitals per obtenir, seleccionar i transmetre informació per produir treballs acadèmics amb rigor, claredat i coherència.
5. Manifestar una actitud receptiva, interessada i de confiança en la pròpia capacitat d'aprenentatge i d'ús de la llengua i participar activament en el control i avaluació del propi aprenentatge i el dels altres.
6. Conèixer les característiques generals dels períodes més representatius de la literatura castellana, com també saber-ne contextualitzar els autors i les obres més destacades.
7. Analitzar i comentar, des del punt de vista formal i del contingut, textos en prosa i en vers de qualsevol tipologia i fer de la lectura una forma d'enriquiment personal i d'obertura al món.
8. Valorar la importància d'usar el registre lingüístic adequat a cada situació comunicativa.
9. Aplicar tècniques i estratègies (resum, esquema, mapa conceptual, esborrany...) per afavorir l'aprenentatge i optimitzar l'estudi.

CONTINGUTS

BLOC 1. COMUNICACIÓ ORAL: ESCOLTAR I PARLAR

Continguts

La comunicació oral no espontània en l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial. La seva caracterització.

Comprensió i producció de textos orals procedents dels mitjans de comunicació social: gèneres informatius i d'opinió. La publicitat.

Presentació oral: planificació, documentació, avaluació i millora.

BLOC 2. COMUNICACIÓ ESCRITA: LLEGIR I ESCRIURE

Continguts

La comunicació escrita en l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial. Elements. Gèneres textuais:

Anàlisi i comentari de textos escrits de l'àmbit acadèmic.

Planificació, realització, revisió i millora de textos escrits de diferents àmbits socials i acadèmics.

BLOC 3. CONEIXEMENT DE LA LLENGUA

Continguts

La paraula

Anàlisi i explicació del lèxic castellà i dels procediments de formació.

L'adverbi. Tipologia i valors gramaticals.
 Les preposicions, conjuncions i interjeccions. Tipologia i valors gramaticals.
 Observació, reflexió i explicació del significat de les paraules. Denotació i connotació.
Les relacions gramaticals
 Observació, reflexió i explicació de les estructures sintàctiques simples i complexes.
 Connexions lògiques i semàntiques en els textos.
El discurs
 Normes ortogràfiques i gramaticals.
 Observació, reflexió i explicació de les diferents formes d'organització textual de textos procedents de diferents àmbits. La intertextualitat.
 Identificació i ús dels recursos expressius que marquen l'objectivitat i la subjectivitat.
 Observació, reflexió i explicació de la dixi temporal, espacial i personal.
Les varietats de la llengua
 Coneixement i explicació de l'espanyol actual. L'espanyol a la xarxa. La situació de l'espanyol al món. L'espanyol d'Amèrica.

BLOC 4. EDUCACIÓ LITERÀRIA

Continguts

Estudi de les obres més representatives de la literatura espanyola del segle XX fins als nostres dies
 Anàlisi de fragments o obres completes significatives del segle XX fins als nostres dies.
 Interpretació crítica de fragments o obres completes significatives del segle XX fins als nostres dies.
 Planificació i elaboració de treballs acadèmics escrits o presentacions sobre temes, obres o autors de la literatura del segle XX fins als nostres dies.

CRITERIS D'AVUACIÓ

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge valuables

1. Escoltar de forma activa i analitzar textos orals argumentatius i expositius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, identificar-ne els trets propis del seu gènere, relacionar els aspectes formals del text amb la intenció comunicativa de l'emissor i amb la resta dels factors de la situació comunicativa.
 - 1.1. *Reconeix les diferents formes d'organització del contingut en una argumentació oral, analitza els recursos verbals i no verbals emprats per l'emissor i els valora en funció dels elements de la situació comunicativa.*
 - 1.2. *Analitza els recursos verbals i no verbals presents en textos orals argumentatius i expositius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, i relaciona els aspectes formals i expressius amb la intenció de l'emissor, el gènere textual i la resta dels elements de la situació comunicativa.*
2. Sintetitzar el contingut de textos expositius i argumentatius orals de l'àmbit acadèmic: conferències i taules rodones; diferenciar la informació rellevant i accessòria i utilitzar l'escolta activa com un mitjà d'adquisició de coneixements.
 - 2.1. *Sintetitza per escrit el contingut de textos orals argumentatius i expositius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial i discrimina la informació rellevant.*
3. Extreure informació de textos orals periodístics i publicitaris procedents dels mitjans de comunicació social, reconèixer la intenció comunicativa, el tema, l'estructura del contingut, identificar els trets propis del gènere periodístic, els recursos verbals i no verbals utilitzats i valorar-ne de forma crítica la forma i el contingut.
 - 3.1. *Interpreta diversos anuncis sonors i audiovisuals, identifica la informació i la persuasió, reconeix els elements que utilitza l'emissor per seduir el receptor, en valora críticament la forma i el contingut i rebutja les idees discriminatòries.*
4. Fer una presentació acadèmica oral sobre un tema discutit, contraposar els punts de vista enfrontats, defensar una opinió personal amb arguments convincents i utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació per a la seva realització, avaluació i millora.
 - 4.1. *Planifica, duu a terme i avalua presentacions acadèmiques orals de forma individual o en grup sobre un tema polèmic de caràcter acadèmic o de l'actualitat social, científica o cultural, a més d'analitzar actituds enfrontades i defensar una opinió pròpia mitjançant arguments convincents.*
 - 4.2. *Recopila informació així com suports audiovisuals o gràfics, consulta fonts d'informació diversa i*

utilitza correctament els procediments de la citació.

4.3. Classifica i estructura la informació obtinguda i elabora un guió de la presentació.

4.4. S'expressa oralment amb claredat, precisió i correcció, ajusta la seva actuació verbal i no verbal a les condicions de la situació comunicativa i utilitza els recursos expressius propis del registre formal.

4.5. Avalua les seves presentacions orals i les dels companys, detecta les dificultats estructurals i expressives i dissenya estratègies per millorar les seves pràctiques orals i progressar en l'aprenentatge autònom.

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Comprendre i produir textos expositius i argumentatius propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial, identificar la intenció de l'emissor, resumir-ne el contingut, diferenciar la idea principal i explicar-ne l'organització.

1.1. Comprèn el sentit global de textos escrits de caràcter expositiu i argumentatiu propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial i identifica la intenció comunicativa de l'emissor i la seva idea principal.

1.2. Sintetitza textos de caràcter expositiu i argumentatiu propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial, i diferencia les idees principals i les secundàries.

1.3. Analitza l'estructura de textos expositius i argumentatius procedents de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial i identifica els diferents tipus de connectors i organitzadors de la informació textual.

1.4. Produeix textos expositius i argumentatius propis, usa el registre adequat a la intenció comunicativa, organitza els enunciats en seqüències lineals cohesionades i respecta les normes ortogràfiques i gramaticals. Revisa la seva producció escrita per millorar-la.

2. Escriure textos expositius i argumentatius propis de l'àmbit acadèmic amb rigor, claredat i correcció, emprar arguments adequats i convinents i ajustar-ne l'expressió a la intenció comunicativa i a la resta de les condicions de la situació comunicativa.

2.1. Desenvolupa per escrit un tema del currículum amb rigor, claredat i correcció ortogràfica i gramatical, a més d'aplicar els coneixements gramaticals i pragmàtics per millorar l'expressió escrita.

2.2. A les seves produccions escrites ajusta la seva expressió a les condicions de la situació comunicativa (tema, àmbit discursiu, tipus de destinatari, gènere textual...), empra els recursos expressius propis del registre formal i evita l'ús de col·loquialismes.

2.3. Avalua les seves pròpies produccions escrites i les dels companys, reconeix les dificultats estructurals i expressives, recorre a obres de consulta tant impreses com digitals per a la seva correcció i dissenya estratègies per millorar-ne la redacció i avançar en l'aprenentatge autònom.

3. Dur a terme treballs acadèmics individuals o en grup sobre temes polèmics del currículum o de l'actualitat social, científica o cultural i planificar la seva realització, contrastar opinions enfrontades, defensar una opinió personal i usar les tecnologies de la informació i la comunicació per a la seva realització, avaluació i millora.

3.1. Fa treballs individuals i en grup sobre un tema polèmic del currículum o de l'actualitat social, cultural o científica, en planifica la realització, en fixa els seus propis objectius, contrasta actituds enfrontades i organitza i defensa una opinió pròpia mitjançant diferents tipus d'arguments.

3.2. Empra les tecnologies de la informació i la comunicació per documentar-se, consulta fonts diverses, avalua, contrasta, selecciona i organitza la informació rellevant mitjançant fitxes resum.

3.3. Respecta les normes de presentació de treballs escrits: organització en epígrafs, procediments de citació, notes a peu de pàgina, bibliografia...

4. Analitzar textos escrits argumentatius i expositius propis de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial, identificar els seus trets formals característics i relacionar les seves característiques expressives amb la intenció comunicativa i amb la resta dels elements de la situació comunicativa.

4.1. Descriu els trets morfosintàctics, lexicosemàntics i pragmaticotextuals presents en un text expositiu o argumentatiu que procedeix de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional o empresarial. Utilitza la terminologia gramatical adequada i posa de manifest la seva relació amb la intenció comunicativa de l'emissor i amb els trets propis del gènere textual.

4.2. Identifica, descriu i empra els recursos gramaticals (substitució pronominal, ús reiterat de determinades estructures sintàctiques, correlació temporal...) i lexicosemàntics (substitució per sinònims, hipònims i hiperònims, reiteracions lèxiques...) que proporcionen cohesió als textos escrits.

4.3. Reconeix i explica els diferents procediments de citació (estil directe, estil indirecte o estil

indirecte lliure i citació encoberta) presents en textos expositius i argumentatius, i en reconeix la funció en el text.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Reconèixer i explicar el procés de formació de les paraules en espanyol, i aplicar els coneixements adquirits per a la millora, comprensió i enriquiment del vocabulari actiu.
 - 1.1. *Explica els procediments de formació de les paraules diferencia entre arrel i afixos i n'explica el significat.*
 - 1.2. *Reconeix i explica la procedència grecollatina de gran part del lèxic espanyol i valora el seu coneixement per a la deducció del significat de paraules desconegudes.*
2. Reconèixer i identificar els trets característics de les categories gramaticals, i explicar-ne els usos i valors en els textos.
 - 2.1. *Identifica i explica els usos i valors de les diferents categories gramaticals, els relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor, amb la tipologia textual seleccionada, així com amb altres components de la situació comunicativa: audiència i context.*

2.2. *Selecciona el lèxic i la terminologia adequats en contextos comunicatius que exigeixen un ús formal i especialitzat de la llengua, i evita l'ús de col·loquialismes, imprecisions o expressions clixés.*

3. Identificar i explicar els diferents nivells de significat de les paraules o expressions en funció de la intenció comunicativa del discurs oral o escrit en el qual apareixen.

3.1. *Explica amb propietat el significat de paraules o expressions, en diferència l'ús denotatiu i connotatiu i el relaciona amb la intenció comunicativa de l'emissor.*

3.2. *Reconeix, analitza i interpreta les relacions semàntiques entre les paraules (sinonímia, antonímia, hiperonímia, polisèmia i homonímia) com a procediment de cohesió textual.*

4. Observar, reflexionar i explicar les diferents estructures sintàctiques d'un text i assenyalar les connexions lògiques i semàntiques que s'hi estableixen.

4.1. *Reconeix les diferents estructures sintàctiques i explica la relació funcional i de significat que estableixen amb el verb de l'oració principal, a més d'emprar la terminologia gramatical adequada.*

5. Aplicar els coneixements sobre estructures sintàctiques dels enunciats per a la realització, autoavaluació i millora de textos orals i escrits, a més de prendre consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua.

5.1. *Enriqueix els seus textos orals i escrits, hi incorpora estructures sintàctiques variades i hi aplica els coneixements adquirits per revisar-los i millorar-los.*

5.2. *Aplica els coneixements adquirits sobre les estructures sintàctiques dels enunciats per a la realització, autoavaluació i millora dels propis textos orals i escrits, i prendre consciència de la importància del coneixement gramatical per a l'ús correcte de la llengua.*

6. Aplicar els coneixements sobre el funcionament de la llengua a la comprensió, anàlisi i comentari de textos de diferent tipus que procedeixen de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, a més de relacionar els usos lingüístics (marques d'objectivitat i subjectivitat; referències dítiques temporals, espacials i personals i procediments de citació) amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta dels elements de la situació comunicativa.

6.1. *Reconeix, analitza i explica les característiques lingüístiques i els recursos expressius de textos que procedeixen de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, relaciona els usos lingüístics amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta dels elements de la situació comunicativa i usa l'anàlisi per aprofundir en la comprensió del text.*

6.2. *Aplica els coneixements sobre el funcionament de la llengua a la comprensió, anàlisi i comentari de textos de diferent tipus que procedeixen de l'àmbit acadèmic, periodístic, professional i empresarial, relacionant els usos lingüístics (marques d'objectivitat i subjectivitat; referències dítiques temporals, espacials i personals i procediments de citació) amb la intenció comunicativa de l'emissor i la resta dels elements de la situació comunicativa.*

6.3. *Reconeix i explica els diferents procediments d'inclusió de l'emissor i receptor en el text.*

6.4. *Identifica i explica en els textos les referències dítiques, temporals, espacials i personals.*

6.5. *Distingeix, explica i empra els diferents procediments de citació.*

6.6. *Revisa textos escrits propis i aliens, reconeix i explica les seves incorreccions (concordances, règim verbal, ambigüitats sintàctiques, col·loquialismes, etc.) amb criteris gramaticals i terminologia apropiada per millorar l'expressió escrita i avançar en l'aprenentatge autònom.*

7. Explicar la forma d'organització interna dels textos expositius i argumentatius.

7.1. *Reconeix, explica i utilitza en textos propis i aliens les diferents formes d'estructurar els textos expositius i argumentatius.*

8. Reflexionar sobre la relació entre els processos de producció i recepció d'un text, reconèixer la importància que per comprendre'l tenen els coneixements previs adquirits a partir de lectures anteriors que s'hi relacionen.

8.1. *Expressa les seves experiències lectores d'obres de diferent tipus, gènere, etc. i les seves experiències personals, les relaciona amb el nou text per arribar a comprendre'l i interpretar-lo millor.*

9. Conèixer la situació de l'espanyol al món, els seus orígens històrics i els seus trets característics, i valorar-ne positivament les variants.

9.1. *Coneix la situació actual de la llengua espanyola al món i diferencia els usos específics de la llengua en l'àmbit digital.*

9.2. *Coneix els orígens històrics de l'espanyol a Amèrica i les seves principals àrees geogràfiques i identifica en un text oral o escrit alguns dels trets característics i en valora positivament les variants.*

criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable

1. Conèixer els aspectes temàtics i formals dels principals moviments literaris del segle XX fins als nostres dies, així com els autors i les obres més significatius.

1.1. *Desenvolupa per escrit amb coherència i correcció les característiques temàtiques i formals*

dels principals moviments del segle XX fins als nostres dies, a més d'esmentar els autors i obres més representatives.

2. Llegir i analitzar textos literaris representatius de la història de la literatura del segle XX fins als nostres dies, identificar les característiques temàtiques i formals i relacionar-les amb el context, el moviment, el gènere a què pertany i l'obra de l'autor i constatar l'evolució històrica de temes i formes.

2.1. Analitza fragments literaris, o si és el cas obres completes, del segle XX fins als nostres dies, relacionant el contingut i les formes d'expressió amb la trajectòria i l'estil de l'autor, el gènere i el moviment literari a què pertany.

2.2. Compara textos de diferents èpoques i descriu l'evolució de temes i formes.

3. Interpretar de manera crítica fragments o obres de la literatura del segle XX fins als nostres dies, reconèixer les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.

3.1. Interpreta de manera crítica fragments o obres completes significatius de la literatura del segle XX fins als nostres dies, reconeix les idees que manifesten la relació de l'obra amb el seu context històric, artístic i cultural.

4. Desenvolupar per escrit un tema de la història de la literatura del segle XX fins als nostres dies, exposa les idees amb rigor, claredat i coherència i aporta una visió personal.

4.1. Desenvolupa per escrit un tema de la història de la literatura del segle XX fins als nostres dies, exposa les idees amb rigor, claredat, coherència i correcció i aporta una visió personal.

5. Elaborar un treball de caràcter acadèmic en suport paper o digital sobre un tema del currículum de literatura consultant fonts diverses, adoptant un punt de vista crític i personal i emprant les tecnologies de la informació i la comunicació.

5.1. Llegeix textos informatius en paper o en format digital sobre un tema del currículum de literatura del segle XX fins als nostres dies i n'extreu la informació rellevant per ampliar coneixements sobre el tema.

6.5 Seqüenciació i temporalització.

PRIMERA AVALUACIÓ: TEMES 1, 2, 3, 4, 5, 11, 12, 13

Lectura: *El tragaluz de Antonio Buero Vallejo*

SEGONA AVALUACIÓ: TEMES 6, 7, 14, 15, 16, 17

Lectura: *Cien años de soledad de Gabriel García Márquez*

TERCERA AVALUACIÓ: TEMES 8, 9, 10, 18, 19, 20, 21.

Lectura: *Bajarse al moro de José Luis Alonso de Sant*

2. Materials i recursos

2. Materials i recursos

Els llibres de text que se van servir durant el curs 2016-2017 són:

- Lengua y Literatura. 1R d'ESO. Serie Comenta Ed. Santillana.
- *Lengua y literatura. 2N d'ESO. Serie Comenta Ed Santillana*
- Lengua y Literatura . 3R d'ESO. Serie Comenta. Ed. Santillana
- *Lengua y Literatura. 4T d'ESO. Serie Comen ta. Ed Santillana*
- Lengua y literatura. 1º Batxillerato. Santillana
- Lengua y literatura. 2º Batxillerato. . Santillana

Els llibres de lectura són:

1r ESO:

Lectura 1: Laila

Lectura: 2. El Quijote

Lectura 3: Se suspende la función

2n ESO:

Lectura 1 Odio el rosa

Lectura 2 : *El valle de los lobos.*

Lectura 3: Manzanas rojas

3r ESO:

Lectura 1 : *Finis Mundi.*

Lectura 2 : *El Lazarillo de Tormes*

Lectura 3: la sonrisa de Paolo Malatesta

4t ESO:

Lectura 1 : Marina

Lectura 2 : La casa de Bernarda Alba

Lectura: Cuentos para pensar/ Como agua para chocolate

1r BATXILLERAT

-Lectura: La Celestina

Lectura: *Rimas y leyendas*

Lectura: La vida es sueño

2n BATXILLERAT

Lectura 1: El tragaluz

Lectura 2 Cien años de soledad

Lectura 3. Bajarse al moro

Pissarres digitals i ultraportàtils ;

Diccionaris visuals, enciclopèdics, de sinònims...

L'aula d'informàtica

Pissarra i guix.

Cartolina, estisores, retoladors, video i gravadora de veu, el mòbil com eina.

Per primer cicle tenim un blog amb la col·laboració del departament d'orientació: "Repasando que es gerundio."

Es pot fer servir el MOODLE.

Tot tipus de continguts digitals relacionats amb l'assignatura: pel·lícules, documentals, etc.

3. Activitats complementàries i extraescolars

- S'ha previst per 4t d'ESO obra de Teatre de Vellut sobre generació 98 i 27 "Crónica de una despedida i per 3r d'ESO "Plata no es" de la mateixa companyia.
- Celebració i concurs diada de Sant Jordi
- Participació activa en la gimkana de Nadal i bicicletada.
- Tradicionalment se participa a la Mostra de teatre escolar de Manacor. Assistir i tenir un comportament impecable.